

ROD MACHIEDO SA HVARA

Posvećeno 50. obljetnici smrti dr. Jerka Machieda (1962.- 2012.)

U radu se, uglavnom na temelju neobjavljenih (arhivskih) i objavljenih (novinskih) izvora obrađuje rodoslovlje šire obitelji Machiedo, jednog od najistaknutijih rodova otoka Hvara u 19. i do polovice 20. stoljeća, te njihova uloga u kulturnim i političkim zbivanjima toga vremena na Hvaru i u Dalmaciji.

Ključne riječi: Machiedo, obitelj; Obradić, obitelj; Hvar; Jelsa; Arhiv Machiedo

Iako se rod Machiedo doselio na Hvar tek u drugoj polovici 18. st., ipak je, po svojim ženskim precima, prisutan na ovom otoku više stoljeća ranije.

Stoga povijest Machiedovih valja započeti s Obradićima, koji se u Pitvama i pitovskoj naseobini Jelsi spominju od 15. st. Pouzdano rodoslovlje teče od Bartuča iz oko 1500. g. i nastavlja se Ivanom, Matijem, Ivanom i Matijem (bočne se grane ovdje i drugdje preskaču, radi kratkoće i veće preglednosti). Potonji Matij imao je sa ženom Družijanom Harašić sina Ivana, jednog od najznamenitijih Hvarana toga i drugih vremena.

Ivan Obradić narečeni Vodopija (što je bilo odmah „prevedeno“ u: Bevilaqua)¹ rođen je u Jelsi 1619. g. Izbijanjem kandijskoga rata 1645. taj mladi brodar i trgovac postaje jednim od najvažnijih mletačkih pouzdanika u naporima da se Dalmacija obrani od Turaka: njegovim nastojanjem, a nerijetko i troškom nabavljano je gradivo za obnovu i ojačanje pokrajinskih utvrda i utvrđenih gradova, u prvome redu sedra (*Tuffo*) iz poznate „tufere“ na Šćedru - na desetine tisuća komada, pa je ovaj kamenolom bio posve iscrpljen - te „nebrojive“ količine vapna; plaćao je nadalje siromašne radnike na utverdama, vodio Jelšane protiv Turaka u Makarskoj i njenom Primorju, branio Sućuraj od turskih gusara iz Neretve, te ugušio pobunu na ratnoj galiji kojom je zapovijedao kapetan Vuko Šešeljević. Najveći mu je pothvat bio u lipnju 1657., kada dolazi u pomoć Splitu, opsjednutom od velike turske vojske,

¹ Usp. N. Duboković u MF 271a, br. 22. U nas je „Vodopija“ bio čest nadimak za one, koji nisu podnosili vino (tada smatrano hranom) te pili isključivo vodu: usp. ŽAH, MK II., f. 238 (*Vuodopia*, 1610.); 1857. u Hvaru je Juraj Franetović zv. Vodopija (FOH, Anagrafi); 1862. u Vrisniku je Nikola Bojanić zv. Vodopija; poslije se spominju kao Vodopijić zv. Bogdan - FMH, 1. 4. 26.

sa više od stotinu hvarskih brodica i preko sedam stotina Hvarana; Split je bio spašen, a time i Dalmacija. Za ovu i druge zasluge dobiva 1660. najveće mletačko vojno odlikovanje: naslov viteza Sv. Marka. Država ga je nagradila i zemljišnim posjedom u (pitovskoj) Plaži: Gnjljice te Guja ili Zmajin Garm, ukupno 170 motika, ali dijelom zajedno s rođacima Stanojević i Haračić; tipično za Mlečane, dali su mu tuđu imovinu, zemljište hvarske općine, za koje je isprva morao davati 1/6, a poslije, također odlukom mletačke vlade, tek level od 15 kadaca godišnje. - Za povijest našega brodarstva važni su računi Obradićeva broda „Gospa Karmelska, sv. Antun Padovanski i sv. Roko“, koji je plovio pod dubrovačkom zastavom. - Vitez Ivan sastavlja oporuku u Jelsi 9. XII. 1679.: ostavlja brojne mise, zemlju koju obrađuje njegov prezimenjak u Pitvama tamošnjoj crkvi, te zemlju vrisničkom Sv. Antunu, dok jelšanskoj župnoj (u kojoj određuje sebi pokop, u grobu majke Družijane) oporučuje 80 dukata za orgulje; jelšanskim kapelanima ostavlja svoju prizemnicu (bez kamenice) za 15 godišnjih misa. Plodouživateljica je njegova supruga Magdalena, a opći baštinik nezakoniti, tada pozakonjeni sin Ivan-Zanetto, kom ostavlja pokretnine, nekretnine, zlato, srebro, novac, stoku, brodove, mreže-potegače ... - Zanimljivo je svjedočanstvo nekog Jelšanina o Obradiću iz 1706., poslije njegove smrti: kaže da je isprva bio siromah i živio od malo vina koje je proizvodio, svojim trudom i onim svoje majke, pećarice; stanovali su u prizemnici s podom od gole zemlje; kasnije, kad je sagradio druge kuće, služila mu je za „konobu“ (= vinski podrum - je li to ista zgrada koju ostavi jelšanskim kapelanima /u kojoj, nadograđenoj, oni i danas stanuju/, možda i rodna kuća?!). Obogatio se, veli isti svjedok Sarjanović, svojom marljivošću i trgovinom (*per sua industria, e perche s'era posto alla professione di Mircandia*).

Vitezov sin Ivan-Zanetto (o kome jedva da ima podataka, a uzeo je isključivo prezime: Bevilacqua) ženio se dvaput: Jerolimom Kačić-Mitrović (Dimitri) iz Vrboske te Margaritom Fabijanović-Fabiani iz Staroga Grada; sinovi su mu Ivan i Vicko umrli mladi; kći Družijana pošla je za Stjepana Skrivanića (Scrivani-Filippi) uz 1200 dukata dote (što dovoljno govori o bogatstvu njezina oca). Imao je još kćeri Klaru i Katarinu, za koje se čini da se nisu udale, te Jerolimu, Mariju i Antoniju. Jerolima (1704.-?) se udala 1720.! za bogatog i uglednog Trogirana Ivana Garagnin-a (1500 dukata dote), te bila majka splitskoga nadbiskupa Ivana Luke i pretkinja drugih uglednika iz ovoga roda;² Antonija se (1710.- 1797.) udala za

² O Obradiću i njegovom rodu usp. FMH, 1.1.2., 1.1.3., 1.1.4., 1.1.5., 1.1.6., 1.1.8.; Girolamo Macchiedo !/, Il cavaliere Giovanni Obradich Bevilacqua, *La Voce Dalmatica*, Zara, 31/I./1860., 251-254; *Jadranski Dnevnik*, Split, 188/1934, 10; Niko Duboković, Jedan jelšansko-dubrovački brod u XVII vijeku, *Pomorstvo* 12, Split, 1950., 469. - Grga Novak, *Povijest Splita*, Split 1978., II., 1101 i 1199, bilj. 2582, navodeći djelo splitskoga povjesnika Nicolini-ja iz 1665., spominje doduše pomoć Hvarana opsjednutome Splitu, ali o Obradiću ni riječi. Bit će to stoga - kako bilježi povjesničar Alačević u ostavštini u splitskoj Sveučilišnoj knjižnici (bilješka potp. zagubljena) - jer su braća Orjo, splitski izvanredni providur Zan Francesco te hvarski knez Anzolo, sve zasluge htjeli pripisati sebi: to potvrđuju slavični natpisi u Sv. Jerolimu u Starom Gradu (Joško Kovačić, Nekoliko podataka o starogradskim spomenicima, *PPUD* 34, Split, 1994, 375, bilj. 88) te u Hvaru na kući Vučetić u dnu Pjace pred početkom Fabrike (kafić „Sidro“: Cvito Fisković, *Hvarska katedrala*, Split, 1976., 17);

vlastelina Petra Angelini-ja p. Jakova iz Jelse.³

Marija Bevilaqua (Jelsa, 1707. - Hvar, 1789.) uda se 1729. g., i ona uz 1500 dukata dote, a muž joj je bio Ivan Krstitelj Cattinelli (Zadar, oko 1705. - Hvar, 1797.). Iako su Cattinelli-jevi kasnije stekli plemstvo grada Poreča, iz sačuvanih se spisa razabire da je riječ o ljekarničkoj obitelji, koja je barem u nekoliko naraštaja bila zavičajna u Zadru; ondje su imali ljekarnu nasuprot Sv. Marcele (kasnije hrvatska gimnazija, spomen-ploča), dok je u Hvaru ljekarna Ivana Krst. C. bila u donjoj kući Paladinić, tada vl. Zeni, na Pjaci, tj. ondje gdje je i sada gradska ljekarna. - Njihova djeca bila su: Andrijana, udana za plemića Bernarda Angelini-ja iz Jelse, dr. Ivan Antun⁴ te Jerolima, umrla u Jelsi 1811. g.⁵

Ona se 23. IV. 1764. vjenčala u Hvaru (dota: 3000 dukata),⁶ a muž joj je bio Antonio Machiedo, kancelar mletačkih admirala i providura (vjenčao ih je tadašnji mjesni biskup Pontalti, što svjedoči o ugledu para). O samom Antoniu znamo veoma malo (zasad su nepoznati mjesta i datumi rođenja i smrti - navodno + 1791.), ali se čini pouzdanim da je bio Grk sa Krfa: otac mu se zvao Lauro / Lorenzo, a braća Demetrio i Giovanni; kako se Demetrio u izvorima redovito navodi: *da Corfu*, očito je da je i njegov brat bio s tog lijepog i bogatog grčkog otoka, višestoljetnoga mletačkog posjeda. Antonio se ženio barem dvaput: iz prvoga braka, *con una Scotti da Venezia*, imao je sinove Laura, Konstantina i Spiridiona.⁷

oba su propala - potonji nehotičnim premazivanjem za obnove kuće 2010. g. - valjda zasluženo.

³ Vjenčali su se 1758., kad je njoj bilo 48 g., dok je ženik bio punih 18 godina mlađi (kršt. 9. I. 1729., umro 1801.). Kako je Antonija sve svoje ostavila mužu, rodbina je pokrenula dugotrajnu - čini se, bezuspješnu - parnicu u cilju poništenja njezine oporuke i kodicila, jer da bila neuračunljiva. Angelini sve ostavi drugoj ženi, Elizabeti Boglić: FMH, 1.1.9.

⁴ Rođen je u Jelsi (gdje su mu se vjenčali roditelji) 1730. g.: Nevenka Bezić-Božanić, *Stanovništvo Jelse*, Jelsa, 1982., 73; god. 1761. doktorirao je u Padovi medicinu i filozofiju, na što mu čestita sonetom rođak Ivan Luka Garagnin, tada rapski biskup. Potkraj iste godine ženi se u Skradinu Anzalom Cuzioli iz Janjine u Epiru, koju doskora pronalaze zaklanu, a njega optuže za zločin i u odsutnosti osude na izgon iz mletačke države, odnosno na smrt strijeljanjem! ako ga uhvate (kasnije se uspio opravdati). Iste 1762. nalazimo ga u Senju, gdje se ženi Anom Marijom Chiolich de Loewensperg, koja ga ubrzo tuži radi uzdržavanja; na to joj svekar nudu spomenutu zadarsku ljekarnu, ali - uz dug od blizu 300 cekina. Kasnije postaje liječnik požeške županije; bio je profesor medicinskog fakulteta te pisac djela o ljekovitim vodama; umro je 1795., a 1804. mu se djeca Antonia i Sigefrido, u prilog rođaka dr. Ivana Krst. Machieda o kome slijedi, za 1000 fiorina odriču prava na imovinu Bevilaqua-Cattinelli. Naime, roditelji su Ivanu Antunu ostavili polovicu imanja, ali uz uvjet da se vrati i s njima živi, što se nije ostvarilo, kao ni majčino traženje da nasljednici preuzmu prezime: Bevilaqua. Ili bolje: samo dijelom - Sigifredov sin Carlo de Catinelli, prizivni savjetnik u Zagrebu i melograf, dobi carskom poveljom od 8. VIII. 1856. plemstvo s predikatom „Obradich-Bevilaqua“ - FMF, 1.1.1., 1.2.3. i 1.2.4.; Friedrich Heyer von Rosenfeld, *Wappenbuch des Koenigreichs Dalmatien*, Nuernberg, 1873., 65-66; *HBL* 2/1989., 601-602.

⁵ FMH, 1.2.5. - prema rodoslovlju od mr. J. Machieda, u 70. god., ali zasad neprovjerljivo, jer su starije jeļšanske matice trenutno - zagubljene.

⁶ Usp. dotalni ugovor u FIK, 10, f. 171-172.

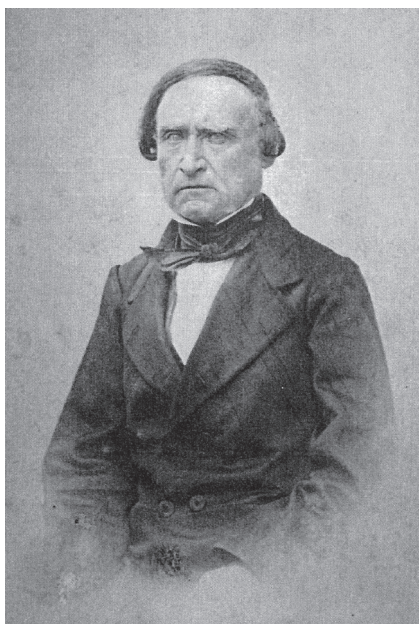
⁷ Demetrio Machiedo bio je računovoda dužnosnika mletačke ratne mornarice, a mnogogodišnji mu je nadređeni bio pl. Giacomo Antonio Marin, koji mu ostade dužan više tisuća cekina; dugogodišnja parnica za povrat duga ostala je bezuspješna, pa Demetrio umire kao siromah kolovoza 1804., a sproved mu plaća sinovac Spiridion. - Antonio je bio optužen za sklapanje još jednog braka s nekom

Antonio je Machiedo sa suprugom Jerolimom Cattinelli imao dvije kćeri: Kreuzu (Hvar, 1766.-1772.)⁸ i Mariju (redovito zvanu po „naški“: Marica - Hvar, 1767.-Jelsa, 1835.?, neudana, pomagala bratu u vođenju gospodarstva), te sina Ivana Krstitelja, rodonačelnika svih Machiedovih sa Hvara.

Ovaj Ivan Krstitelj / Giovanni Battista / „Tita“ (nadimak izveden od: Battista) rodio se i umro u Hvaru (2. I. 1775.- 2. VII. 1851. - od sada na dalje, u matičnim se podacima Hvar podrazumijeva i ne piše se posebno). U rodnom je Hvaru završio sve nauke, uključujući i pravne - naravno, uglavnom privatno. Kada je Ivan Krst. M. imao devet godina, dođe u Hvar za biskupa Ivan Dominik Stratiko O. P. - „ta presjajna zvijezda koja je tada obasjavala naš grad“ (*quell'astro splendidissimo che illuminava allora la nostra Citta'* - izraz istoga I. K. M. u nekrologu glazbeniku Raffaelli-ju: *Gazzetta di Zara, 28/1843*). Kanonik Marko Dobrošić, generalni i kaptolski vikar te čovjek Stratikova povjerenja - *nato per professare Lettere e Scienze* - bio je Titin učitelj do uključno *Umanita'*, a filozofiju mu je predavao dominikanac Dominik Rosignoli, koga je Stratiko doveo iz Italije s naročitim ciljem poučavanja hvarske mladeži u ovdašnjem sjemeništu. Studij prava s pravnom praksom položi

grčkom djevojkom s otoka Santa Maura (Leucas, Lefkada), no to je kasnije opovrgnuto. U nekim pismima na grčkom koja mu se pripisuju svoje prezime navodi kao: Machedo, a djecu naziva grčkim deminutivima: *Costantachi* i *Spirachi*. Stoga zvuči neuvjerljivom tvrdnja (možda bolje: mistifikacija) koju razvija tek Jerolim M. polovicom 19. st., po kojoj bi Machiedovi potjecali iz Portugala (gdje je „Macedo“ često prezime) i bili u srodstvu s glasovitim eruditima Antoniom i Franciscom Macedo-m iz Coimbre, od kojih prvi odigra važnu ulogu u prijelazu Kristine Švedske na katoličanstvo (prema: C. Cantu', *Storia universale, Biografie* II., p. 456); ovo nekritički prihvaća i rodoslovlje M. Lucijana Gazzari-ja iz 1931., a ranije i potpisani (J. Kovačić, *Iz hvarske kulturne baštine*, Hvar, 1987. (ciklostilom), 64-65); pitanje naravno ostaje otvoreno, no valja istaknuti da za „portugalsku tezu“ zasad nema potkrepe u izvorima. - Dr. Ivan Krst. M. st. (v.) smatrao je da su Machiedovi iz Padove: *E' originaria di Padova essa famiglia un di cui ramo si estinse pure in Padova nell' ultimo scorso secolo. Il ramo sussistente dopo varie traslocazioni si e' ora fissato in Lesina* - no, ni za ovo nema potvrde u izvorima. Naprotiv, istoimeni unuk prethodnoga piše djedu 1842. g. o nekom mladom odvjetniku s Krfa, koji se talijanski potpisuje „Machiedo“, a grčki „Macedo“ odn. Μακεδω (FMH, 1.4.1.) To na grčkom znači: Macedonac; je li to korijen ovoga prezimena? - Arhimandrit Gerasim Petranović, pišući o hvarskoj Sv. Venerandi u *Srbsko-dalmatinskom magazinu* za god. 1865., na str. 23 tvrdi (prema prijepisu u FMH, 11. 77.): *Porodice grčke, među kojima bijaše i sad obstojeća odlična Familija Makiedo, nešto poumiraše, a nekoje primiše rimokatoličko ispovjedanje...* Navod je netočan u dvome: u Hvaru nije ni bilo grčkih obitelji - Sv. Veneranda je uglavnom služila pomorcima u prolazu, a Machiedovi su „rimokatoličko ispovjedanje“ primili sigurno prije dolaska u Hvar, jer su ovdje od samoga početka vjenčavani, kršćavani i umirali kao katolici; ipak navod potvrđuje uvjerenje da M. potječu iz Grčke. - U pučkom obliku na Hvaru donedavno zvani: Macedo; ovaj oblik R. Bučić (v. dalje) redovito rabi u svojim objavljenim i neobjavljenim radovima. - Još nešto o ovom prezimenu: u dosta tiskanih izvora, najviše u glasilu *Il Dalmata*, ali i u radu ugledna povjesničara (usp. G. Novak, Dokumenti za povijest ribarstva na istočnoj obali Jadranskog mora, svez. I., Otoci Hvar i Vis, *Grada za gospodarsku povijest Hrvatske* knj. 4., JAZU - Zagreb, 1952., *passim*) ono se bilježi u obliku Macchiedo - ali bez potvrde da je taj oblik bio ikad upotrijebljen od članova roda (izuzev Macchiedo, Il cavaliere, naslov, gdje je vjerojatno riječ o - tiskarskoj pogrešci!). Prema mišljenju sada pok. Višnje Machiedo (v. dalje), podvostručenje „cc“ je nastalo, da se izbjegne „njemačko“ čitanje: Machiedo = „Mahiedo“.

⁸ Usp. ŽAH, MU II., f. 15v. - Ovo je ime iz grčke mitologije, a znači: „ona koja vlada“.

Jerolim Machiedo (vl. dr. Mladena Machieda)

Tereza Machiedo s djecom

privatno kod hvarskoga odvjetnika dr. Jurja Bučića, „osobe od duha i kulture“, imenovanog 1806. za suca prvostupanjskog suda u Zadru.⁹ Tita se upisao na Pravni fakultet Sveučilišta u Padovi 8. VI. 1793., a već dva dana kasnije, 10. lipnja te godine, doktorira građansko i crkveno pravo - s nepunih osamnaest i pol godina, što svjedoči koliko o njegovoj nadarenosti, toliko i o kulturnoj snazi ondašnjega Hvara (tada gradića od jedva 1000 duša), jer je njegov dvodnevni padovanski „studij“ bio tek formalnost, radi stjecanja doktorata. - Pet godina kasnije, svibnja 1798., dobiva I. K. M. i hvarsko općinsko plemstvo, iako je ono bilo kratka vijeka, jer su ga ukinuli već Francuzi, dok ga Austrija nakon 1813. više nije htjela obnavljati, osim u rijetkim slučajevima; austrijsko će plemstvo tek dosta kasnije dobiti njegov istoimeni unuk (v. dalje).

Ivan Krst. M. se od završetka studija pa sve do smrti bavio odvjetništvom kao glavnim zanimanjem, što mu je donijelo lijepo imanje, a zajedno s onim naslijeđenim činilo čitav veleposjed. Iako se najveći dio spisa u obiteljskom arhivu (FMH) odnosi upravo na nj, o njemu se ovdje neće govoriti: taj je zemljoposjed bio raspršen kasnijim diobama te likvidiran agrarnim reformama u prošlom stoljeću. - Tita M. bio je čovjek od povjerenja dalmatinskoga providura pod Francuzima Vicenza Dandola i služio 1807.-1809. kao najmlađi sudac Prizivnog suda u Zadru, a zatim neko vrijeme kao mirovni sudac u Hvaru (dio plaće nije nikada dobio, zbog kronične insolventnosti francuske vlasti, uzrokovane „vječnim“ napoleonskim

⁹ O ovome i drugim Bučićima usp. J. Kovačić, Hvarska obitelj Bučić i njezin arhiv, *GPPD 12 /Božić - Bužančić zbornik*, Split 1996, 433-448.

ratovima). Bio je član raznih povjerenstava na mjesnoj i pokrajinskoj razini: poljodjelskog, ribolovnog (redigirao je „na opće zadovoljstvo“ i Agrarni zakon, koji „zbog posebnih prilika nije bio primijenjen“, te sudjelovao u donošenju ribolovnog pravilnika za Dalmaciju), a bio je redovito konzultiran od vlasti u nizu pravnih pitanja; obnašao je i dužnosti u zavičaju (počasne, tj. besplatne): općinskog vijećnika i prisjednika, člana i predsjednika Crkvinarstva, Javne dobrotvornosti, Poreznog povjerenstva, prokuratora Franjevačkog samostana; god. 1827. oslobodaju ga na vlastitu molbu članstva u Zdravstvenom izaslanstvu, „nakon 12 godina pohvalnog rada“. God. 1816. izabiru ga za jednog od dalmatinskih izaslanika koji iskazaše odanost caru Frani I. u Trstu. Kao intelektualac okretan na peru sastavljao je brojne službene i ine dopise, prigodne i trajne natpise, a bavio se i pjesništvom (dakako, sve na talijanskom - v. dalje). Kao prvi u nizu kazališnih entuzijasta iz ovoga roda, najzaslužniji je za utemeljenje Kazališnog društva u Hvaru 1803. g.¹⁰

Ovaj Ivan Krst. M. st. (tako ga nazivamo radi razlikovanja od istoimenog unuka, istoga očinstva, naslova i zvanja) oženio se 1800. Marijanom Almerigotti (Kopar /Capodistria, danas: Koper u Sloveniji, o. 1772.- Hvar, 1847.). Majka joj je Antonija Konzulić bila iz Boke, a otac Giuseppe koparski plemić (1738.-1808.), mletački vojni časnik sa službom u Hvaru i upravni službenik u Istri.¹¹ - Djeca Ivana Krst. M. i Marijane bili su sinovi Antun, Josip (1803.¹²- Jelsa, 1816.), Jerolim, Aleksandar, Ivan Luka i Julije, te kći Jerolima (o. 1813.- 1822.).¹³ Aleksandar (po hvarski: „Leše“: 1807.-1879.), *vero filosofo* kako ga naziva brat Jerolim, nije se ženio, dok je Julije umro kao mladić (1812. -1833. , poštanski službenik).¹⁴ -Od ostala tri brata potječu svi Machiedo-vi sa Hvara.¹⁵

Antun / Antonio / „Toni“ (1800.-1875.) bio je voditelj hvarske pošte, a vršio je i dužnost gradonačelnika od 1827. do 1833. (tada je gradonačelnike imenovala viša vlast). Oženio se Antonijom Vidović (1809.-Jelsa, 1869.), kćerju hvarskoga pretora (kotarskog poglavara) dr. Leona Julija iz Skradina; par je dosegnuo „apostolski broj“ (po šali Antunova brata Jerolima) od dvanaestero djece, šest sinova i šest kćeri; bili su to (od sada imena slijede uglavnom u hrvatskom obliku): Ivan Krstitelj (1825.-1905.), Julije (1827.-?, ž. Petronila Novak, 1867. carinski nadzornik u Rabu, djeca: Antonia, Antonio / djeca: Julije /djeca: Frenk i Francis/, Ivo /djeca: Ivona i

¹⁰ FMH, 1.4.2. (tu je i biografski ogled njegovoga sina Jerolima: *Cenni biografici riguardanti il defunto Dottor Gio: Battista Machiedo...*); FMH, 6.12. i 6.20; MF, 449, 11; N. Duboković, Machiedo, Ivan Krstitelj, *Pomorska enciklopedija* svez. 5, Zagreb, MCMLVIII., 59. - Bavio se i ubikacijom Pharosa / Pharie, gdje zastupa - danas odavno napuštenu - „hvarsku“ tezu: Giambattista Machiedo, Pharia, Citta' Lesina, e non Cittavecchia, *La Dalmazia*, Zara, II./1846., 241-242, 251-252, 261-262, 266-268.

¹¹ FMH, 1.3.1.

¹² ŽAH, MK IV., 145.

¹³ ŽAH, MU IV., 35.

¹⁴ ŽAH, MU III., 139.

¹⁵ Zanimljivo je za ondašnje (među)obiteljske odnose, da su četiri sina Tite M. st. živjela u nekovrсноj zadruzi (po riječima Jerolima M.: „u zajedničkoj imovini i ljubavi“) dugo po očevoj smrti: podijelili su se tek 1868/69. g. (FMH, 1. 4. 2.).

Aldo/, Nela, Oskar, Mario /djeca: Feđa i Boris /djeca: Viktor, Marija i Antun/, te Ana – ovako prema genealogiji koju mi je ljubezno poslao ing. Ante M. p. Frane iz Splita, jer se imena iz naknadno naškrabanih dodataka u rodoslovlju M. iz 1931., od Lucijana Gazzari-ja: FMH, 1.4.2., teško čitaju), Marijana (1829.-?, muž Frane Smodey, živjela u Benkovcu), Klara (1831.-?, muž od 1856. Marko Rigotti), Jerolim (1835.- Split, 1907.),¹⁶ Marija Karlota (1838.-?, muž Ludovik Dudaš), Aleksandar (1839.-?, pošt. službenik u Splitu 1867., umro u Zadru), Ivan Luka (1842.-1908.),¹⁷ zatim blizanke Ruža i Jelena (1846.; prva umrla 1879., a iste se godine druga udala za Petra Kasandrića Ivanova, kasnijega hvarskog narodnjačkog načelnika; umrla 1932.), Frane (1849.- ?)¹⁸ i napokon Jerolima (1852.-?, od 1876. muž dr. Ante Selem).

Prvorodenac Antuna M. i Antonije r. Vidović, Ivan Krstitelj / Giovanni Battista / „Tita“ ml. (v. gore - 29. XII. 1825.-3. VII. 1905.) zacijelo je najistaknutiji član ove grane: učio je privatno gimnaziju u Hvaru kod svećenika Jurja Škarpe, a zatim u

¹⁶ Učitelj (u Brusju: J. Kovačić, Župa Brusje na Hvaru, *Služba Božja 2/XXXV*, Makarska, 1995, 148, te u Jelsi: FMH, 1. 4. 9., i Hvaru: isto, 1. 4. 2.); istaknuo se i kao vatrometar: G. Machiedo, *La memoria di san Prospero m. ...*, Spalato, 1872., 39, bilj. a; MF, 55; D 77/1876, Nostri carteggi particolari. Lesina, 17 settembre; oženjen 1871. Magdalenom Papařava Marina i Nike Kovačević (1846.-?, sestra kasnijega šibenskog pa hvarskog biskupa Luke). Njihova djeca: Ante, Marin (1874.-1877.), Antonija (1875.- Split, 1925., muž Ivan Gašpić), Nikolina (1878.- Split, 1916.), Ruža (1880.- Split, 1910.), Marija (1882.), blizanke Ivana i Marijana, rođene i umrle u Jelsi (1882.-1883.), Julije, te Ivan Luka. Ante-Toni (1872.- Split, 1901.) bio je poštanski činovnik. Julije i Ivan Luka su iz profesionalnih razloga fonetizirali prezime u: Makijedo; Julije (1886.- Split, 1959.), porezni službenik, oženio se 1912. Anticom Antonšić (Šibenik, 1881.- Split, 1975; usp. PI 69/1975, 22), a djeca su im bila kapetan Jerko (Split, 1913.-1993., od 1947. supruga Marija Juran /Argentina, 1920.- Split, 2008./) te James (!, Split, 1919.-1950., tehničar, ž. Jelisava Jemo, kći Aila!, Split, 1949.-). - Poštanski službenik Ivan Luka (obično zvan: Ivo, 1890.- Split, 1974.) oženio se u Splitu 1919. Marijom Bettini (1891.- ?), a službovao (i) u Beogradu, gdje su im se rodila djeca: Časlav-Časko (1920.- Split, 2010., i on poštanski službenik, oženjen u Splitu 1952. Senkom Vrdoljak /1930.- /; njihova djeca: Maja Prga /1955.- / i Lorna Margan /1960.- 2013./), Slavojka-Vojka (1922.-1985.) i Zvonimir-Zvonko (1924.-, grad. tehničar, živi u Rovinju, od prve supruge Nede Zaninović iz Šibenika kći Alma ud. Cokarić u Stobreću).

¹⁷ Poštanski službenik, oženjen Laurom Meneghello (1843.-Zadar, 1912.); djeca: Antun (1871.-1914., i on poštanski službenik, autonomaš, jedan od rijetkih među Machiedo-vima /usp. NL, 28/1897 i D 3/1903 te 74/1912/; ž. Gisella Agonia /Zadar, 1876.-, vj. 1895., djeca: Laura, Dubrovnik, 1896.-; Katarina 1898.-1899.; Eleonora, 1900.-, muž joj od 1921. poručnik tal. vojske Ireneo Spada, iz: Figlina Valdarno, kod Firenze); Luigi: 1885.-, 1910. oženjen nekom Buća, oko 1930. prof. u Malom Lošinju (FOH, Saldakonti 1928./35., 160 i 165), dalji podaci nepoznati.

¹⁸ Frane je Antunov bio učitelj u Vrboskoj, gdje se oženio Margaritom Fabio. – Njihova djeca: Antica; Jakobina; Ante-„Toni“ /Vrboska, 1880.- Split, 1966., poštanski inspektor; supruga Alice /čitaj: Aliče/ Mussap; djeca: Frane /Zadar, 1905.- Split, 1989., ekonomist; supruga: Helena Kunodi; djeca: Ante /Vinkovci, 1943., ing. strojarstva; supruga Mira Lisičić sa Šolte /1946.- 2013./; djeca: dr. med. Hela, 1972., suprug Ivan Turco, Padova; Frane, 1976., kemičar, oženjen 2007. Katarinom Šimin s Molata, djeca Antonio i Marta/ i Alice ud. Mihaljević /Vinkovci, 1946.-/; Nevenka /1906.- Split, 1995., muž ing. Mirko Karlovac, 1897.- 1975./, i Davor /tehničar, o. 1918.- Split, 2000./;); dr. Ivo (Vrboska, 1886.- ?, /valjda onaj koji je doktorirao u Zagrebu: NL, 21/1912, Domaće viesti. Promocija/, odvjetnik u Omišu, gdje se 1917. oženi Ivom-Leom Jagodić /Makarska, 1896.- Split, 1983.; kći Mirja(m) ?, 1924.- Split, 2002., muž ing. Stanko Dvornik, o. 1919.- 2000./; Nikola (sin: Frane, Supetar 1930.- Sutina 2009.); Aleksandar-„Leše“, javni bilježnik i odvjetnik (1893.- Jelsa, 1979.).

Splitu; doktorirao je pravo u Padovi 1849. i postao uvažen odvjetnik; ipak je njegova najvažnija uloga bila politička. Bio je dugogodišnji (tada birani) gradonačelnik u Hvaru 1860ih i 1870ih godina; isprva autonomnaš, član prvoga Dalmatinskog sabora od 1861. (i mnogo godina kasnije) te istodobno izaslanik pri *Consiglio dell'Impero* u Beču, on nakon viškoga boja prelazi na narodnjačku, hrvatsku stranu, pa Hvar 1867. postaje jedna od prvih pohrvaćenih općina u Dalmaciji; I. K. M. ml. dokraja života ostaje vjeran hrvatskom narodnjačkom (aneksionističkom) pokretu u Dalmaciji i brani njegove probitke u Saboru; kao i svi stariji narodnjaci, bio je austrofil, pa 1891. dobiva od Cara nasljedno plemstvo s pridjevkom „Palilski“ /*de Palilo*, po posjedu na Sv. Klementu/. Poput istoimenog djeda, i on se bavio poezijom, te objavio spjev o viškome boju¹⁹ - na talijanskom!

Ovdje je potrebno pojašnjenje. Za gotovo četiristoljetne mletačke vlasti u Dalmaciji talijanski je bio *de facto* ne samo jezik uprave, nego i znanosti, obrazovanja, ukratko: više kulture. Proplamsaj hrvatske književnosti u Dalmaciji od 15. do 17. st. brzo se ugasio (ne računajući Dubrovnik), zbog općeg nazadovanja ekonomsko-političkih prilika u ovoj mletačkoj pokrajini za dvaju posljednjih stoljeća prije pada Serenissime; ništa se bitno u tom pogledu nije promijenilo ni kroz idućih 70ak godina, pod dvokratnom austrijskom vlašću te za francuske međuvlasti; riječju: hrvatski je bio tek govorni, ali ne pisani jezik (osim u Crkvi), a to je - zbog tadašnjeg nedostatka slovničke i pravopisne standardizacije - i morao biti. Stanje se počelo mijenjati tek postupnom standardizacijom hrvatskoga jezika, te nadasve uvođenjem osnovnoga školstva na hrvatskom (ključna je bila preparandija - „učiteljište“ - u Arbanasima / Zadar, od 1866.).²⁰ Stoga starija dalmatinska inteligencija, neovisno o

¹⁹ FMH, 1. 4. 8. ; NL, 34 i 77/1876 /njegova tal. pjesma u čast ustoličenja biskupa Ilijića/; KD 53/1891; NL 41/1891, Domaće viesti (povelju o dodjeli plemstva ukrade neki mjesni kleptoman 1980ih); NL, 53/1905; KD, 53/1905; Ivan Kasandrić, *Povijesne rasprave*, Hvar, 1991., 103-105; Antoni Cetnarowicz, *Narodni preporod u Dalmaciji*, Zagreb, 2006., 96. – Talijanašima je bio osobito neomiljen, kako pokazuje D (br. i godišta): 14/1867, Lista dei Benemeriti di Lesina / protiv Machiedovih i njihovih privrženika/; 17/1867, Nostri Carteggi particolari. Cittavecchia, 20 febbraio /I. K. M. ml. uvjerio Hvarane da glasuju za nj - *Quel furbo* - jer da su Bajamonti i Lapenna, autonomisti, zapravo aneksionisti!, što je upravo on: dokazao je to glasovanjem u Dalm. saboru, privatnim razgovorima *tutte in senso dell'annessione e ... alla causa strossmayeriana*, prosvjedom u Zagreb protiv Lapenninog izbora, kojim otvoreno pokaza ovisnost o „majčici Hrvatskoj“ (*Mamma Croazia*)!; *Il Dalmata* nema pristupa u hvarski „Casino“, koji je „sav njegov“; 25/1867, Gazzettino ... della Provincia /otvoreno pismo G. A. Botteri-ja iz Staroga Grada, protiv ... Jerolima i I. K. M. ml., koji su 1861. bili *autonomi*, a sada više nisu!; 30/1890; Noterelle di Lesina /daju mu „predikat“ di *Mocigusizza* (! = još jedan lokalitet na Škojima); 102/1892, La cronaca. Elezione suppletoria /u mladosti bio *un esimio dilettante filodrammatico italiano* ...; za nj su glasovali i hvarski autonomnaši, navodno iz kampanilizma, ali „kampanilima dostaju zvona, dok strankama trebaju savjesti“; 64/1898, I nostri carteggi. Noterelle lesignane / za procesije 2. VIII. stari *Titta Macchiedo de Palilo - da buon chioggioatto qual' e'* - objesi s balkona svoje kuće dvije ogromne hrv. trobojnice, što da je izazov za „talijanski“ Hvar; nazivaju ga „novim hvarskim prorokom, Starcem s planine“; 29-31/1898, La Cronaca. Disordini a Lesina, itd. /“stari talijanski renegat Titta Macchiedo“ na čelu „rulje“ koja „urliče“: *Živila Hrvatska!* i *Živila hrvatska vojska!*; 40/1903 /u svom posljednjem nastupu u Dalm. saboru morade govoriti tal., iako naglasi da je Hrvat/; 66/1904 /protiv Machiedovih općenito/.

²⁰ Machiedovi su prednjačili u dalmatinskom učiteljstvu - v. ovdje i usp. D 50/1888, Cronaca

svom nacionalno-političkom usmjerenju, nije poznavala hrvatski (osim u raznolikim domaćim narječjima), jer ga nije imala gdje naučiti, a kao standardni idiom nije tada, uostalom - ni postojao.²¹

Vratimo se glavnom predmetu. Ivan Krst. M. Antunov ml. oženio se 1850. Anđelom („Zanze“) Bučić, Petra i Kate Jakša (1824.-1899.), sestrom poznatog prirodoslovca Grgura B., a njihova djeca su bila: Antonija (1851.-, od 1872. muž Ivan Duboković p. Mate iz Jelse: o. 1843.-1900.), Antun (1853.- Stari Grad, 1901.),²² Petar (1856.-1928.)²³ i Julije (1864.-1926.).

provinciale. Una dinastia scolastica.

²¹ Usp. *D* 4/1893 /kaže se da se Hvar „probudio preobučen po hrvatsku ... nakon poznatog skupa u Milni, neke zlosretne noći 1867.“ = vjerojatno pod utjecajem prof. don Jakova Boglića, kog nazivaju „milnarskim pustinjakom“ - *D* 72 i 76/1893, o čemu drugdje/, i dodaje: *I Macchiedo, difatti, venuti qui ' di Grecia sullo scorcio del secolo passato, si acclimatizzarono italiani e non slavi, giacche' l' italiana favella e' stata sempre, dacche' sono in Dalmazia, la lingua famigliare di tutti loro, nessuno eccettuato ...; D* 63/1893: ... *alla testa del croatismo ebbimo, ed abbiamo tuttora, da trenta e piu' anni (!?), degli italiani ... per lingua, educazione e costumi ...; D* 72/1893: ... *Vogliono essere croati e nessuno sa parlare il croato! Nelle sedute del consiglio non si parla che italiano, i protocolli sono vergati italianamente ... Un solo, in tutto il consiglio, parla croato; ... e' un arrabbiato prete ... (don Stipe Miličić?!); D* 79/1893: tri hrvatska načelnika koja su kroz proteklih 25 godina vodila Hvar ne znala ni riječi hrvatski, a obitelji im „stoljećima talijanske“; hrvatstvo je „upropastilo Hvar“; *D* 25/1897, I nostri carteggi. Da Lesina, ²³ marzo: ... *Anche le vecchie pietre di Lesina sanno che i Macchiedo, i Cassandrigh, i Devecchi, i Daghetta, i Meneghello non sono stati mai croati. E questi si dicono oggi i veri croati !! Sono coloro, che, dopo essere stati educati italianamente, ed essendo quindi debitori alla lingua italiana di quel poco che sono !/ ... rinnegano in patria la loro origine e la loro nazionalita', adorando il dio pataccone ... Sutra će, ako zavlada etiopski car, postati crnci! I neki Talijani u srcu - Daghetta, Devecchi, Millicich – avete condiviso le brutte idea !/ del sor Titta ... diventando traditori. Vergognatevi ...*

²² Odvjetnik i kraće vrijeme zastupnik Narodne stranke u Dalmatinskom saboru (v. *NL* 89/1882, 73/1884 /prilog/ i 36/1901; *D* 101/1892, La Cronaca ...; *KD*, 74/1892, Domaće viesti; *Smo Dal*, 35, 36 i 39/1901); supruga Marija („Mica“) Duboković (Jelsa, 1867.-?, 1951.), kći kap. Nike, dugogodišnjeg narodnjačkog načelnika Jelse, odlikovanog naslovom viteza (+ 1912.); njihova djeca: Anđel(k)a-Angiolina (Jelsa?, 1886.-Split, 1973.); Marg(ar)ita (Jelsa?, 1888.-?, 1981., suprug Petar Derado, + 1931.), Antica-Antonietta (? , 1890. -?, 1983., suprug Mate Radonić, + 1954.); dr. Ivan Krst. - „Tita“ (Jelsa, 1892.- 1946.); Milena (1897. - ?, 1970., udana za Antu Nazora iz Supetra, 1890.-1970.); Nadja (Stari Grad, 1900. - Sutivan, 1984., od 1920. supruga Postiranina dr. Josipa Škarića, pisca „Uspomena jednog liječnika“) - usp. i *SD*, 1973., 25. VIII., 13; 5. IX., 11; 4. X., 9.

²³ Ravnatelj građanske škole u Hvaru, kotarski školski nadzornik (*NL* 9/1883, Domaće viesti; *NL* 15/1883, Naši dopisi osobiti: *Već u početku našeg narodnog prenuća, občina Hvarska, stupi u kolo onih občina, što bijahu ustale na obranu najveće i najmilije svetinje - svoje narodnosti*) i, potkraj života, općinski tajnik za uprave svoga zeta J. Avelinija. Oženjen Anom Novak (Šibenik, 1864.-Hvar, 1952.); njihova djeca: dr. Ivan Krst., sudac (1886.-), Anđela / Angiolina (1887.-Split, 1918., muž dr. Josip Guglielmi); Jakov (1891.- 1945.: zrakoplovni časnik u Austriji, prvoj Jugoslaviji i u NDH, pri kraju života konzul NDH u Muenchenu, gdje je i umro: *Tko je tko u NDH*, Minerva, Zagreb, 246-247; usp. i FOH: Spisak osuđenih oficira, 1933.) i Katica (1894.- Split, 1979.; muž kasniji hvarski gradonačelnik dr. Josip Avelini). Dr. Iv. Krst. k. g. (1886.- ?, 1959.) studirao je pravo u Padovi i Beču, bio sudac u Drnišu, rodnom Hvaru i Splitu, te *septemvir* u Zagrebu; supruga Neva Stanić (1899.-1982.); djeca: Vesna (1916.-2001., muž: Dragutin Židovec); Gordana (1927.-1974., muž Aleksandar pl. Jelačić-Bužimski); Juraj (1929.- Zagreb, 2009., mr. biotehnologije; supruga Paulina Simčić, 1932.-).

Jelšanski portreti

Julije-Jule (potonjim se hvarskim oblikom redovito potpisivao, čak i na tiskanim posjetnicama! : 1. V. 1864.- 13. XII. 1926.) bio je hvarski gradonačelnik, poput oca i djeda, dakako narodnjački, 1899.-1913. g.²⁴ Oženio se Marijom Duboković, Nikole i Margarite Tironi (Jelsa, 1876.-1945.). Njihova djeca: Anđel(k) a / Angiolina (1898.- 1972.), Ivan Krstitelj-„Tita“ (1899., časnik zrakoplovstva NDH, stradao na „Križnom putu“ 1945.), Margarita (1901.- 1978.), Antica-„Etica“, predškolska učiteljica (1906.-Vis, o. 1988., suprug od 1947. prof. Vinko Zaninović iz Staroga Grada), Miroslava, učiteljica (1910.-1944.) i Dragoš /Drago (1914.- Zagreb, 2001.).²⁵

Drugu po starini granu Machiedo, onu Jerolima (1805.-1874.) ostavljamo za kraj, i prelazimo na treću, „jelšansku“ u užem smislu (iako su i druge dvije bile

²⁴ Usp. MF, 11ž: za njegova upravljanja Hvarom podignut je prvi vodovod, prvo kupalište, izvršeno pošumljavanje. Odrekao se načelnštva kad su protiv njega priredene demonstracije, na čelu sa studentom Josipom Avelinijem, inače općinskim stipendistom, kasnije također gradonačelnikom i mužem njegove sinovke, zato što je - dopustio koncert mjesnoj talijanaškoj glazbi, na što je imala pravo. Autonomasi su likovali nad ovim padom *della tribu' macedonica*, no razočarali su se kad je pod novim načelnikom, također narodnjakom F. Novakom, sve ostalo *sicut erat*: D, 91/1913 i 15/1914. Usp. isti list br. 94/1899, 55/1901 /o dolasku splitskih sokolaša održa govor na hrv. - *una lingua a lui affatto sconosciuta e con una pronuncia da far ridere anche i sassi* - što je prema nav. MF, 11ž netočno, jer je Jule završio hrvatsku školu; 41/1911.

²⁵ Inž. elektrotehnike, profesor na Tehničkoj školi i asistent na Zavodu za fiziku Elektrotehničkog fakulteta u Zagrebu. I on je proživio „Križni put“; po svjedočenju svojih, bez kasnije mržnje prema progoniteljima. Supruga: Margareta Kirchfelt (Čakovec, 1919.-); njihova djeca, rođena u Zagrebu: Mario (1944.-, romanist), Ivica (1946.-1948.), Duško (1948.-, inž. elektrotehnike, oženjen Višnjom Sučić /Zagreb, 1959.-/, djeca: Ante, 1985.-, i Katarina, 1987.-), Dunja (1950.-, prof. psihologije, suprug dr. sc. med. Ladislav Krapac, reumatolog: Orebići 1947.-; tri sina), Krešimir (1953.-1956.), Tomislav-Tomica (1958.-).

povezane s Jelsom i imale ondje posjede); osnivač joj je Ivan Luka / Giovanni Luca / Gianluca: 1810.- Jelsa, 1889.; god. 1848. bio je satnik Građanske straže u Hvaru, a krajem 1870. v. d. hvarskoga gradonačelnika.²⁶ On se najprije 1853. oženio Ursulom Boglić, Joakima i Kate Kasandrić (sestra povjesničara don Jakova), koja je doskora umrla (1828.-1855.), kao i njihova kćerkica Marijana (1853.-1855.). Druga mu je žena, od 1857. , bila Corinna Bianchetti (Montagnana kod Padove, 1835.- Jelsa, 1914.),²⁷ a njihova djeca: Margarita-„Nina“ (Jelsa, 1858. - ?, udana 1881. za kap. Kuzmu Gamulina),²⁸ Ivan Krstitelj i Evelina (Jelsa,1861.-1951., udana za dr. Marka Stipetića, općinskog liječnika u Jelsi, rodом iz Vrbanja: o. 1847.- 1882., usp. NL 42/1882).

Ivan Krstitelj, redovito zvan Krstaš (Jelsa, 1859., umro u Splitu 1925. kao „općinski tehnik“ - usp. ND 166/1925, 4 i 5 i u Fondu općine Jelsa u MHB čuvaju se njegovi brojni, tehnički savršeni nacrti jelšanskih novogradnji), oženio se 1887. g. Anđelom Bučić (Jelsa, 1868.- Split, 1943.), kćerju dr. Tome, Hvaranina na službi jelšanskog općinskog liječnika. Djeca su im (uglavnom rođena u Jelsi) bila: Ivan Luka (1888.- Split, 1902.); Toma Sergije;²⁹ Korina (1892.- ?, muž Mirko Grgić, kći Maja); Margarita (1894.-1906.); Petar-Pero (1895.- Zagreb, 1958.)³⁰; Mirko (1899.- 1978. , vjenčan 1926. u Splitu s Nevenkom-Nevom Radica);³¹ Ivan Luka (1903.- Zagreb, 1987.; inženjer, kasnije privatni činovnik; supruga: Marija Herenda; sinovi Dušan-Duško /Split, 1932. - , arhitekt, u Parizu, kćeri Sonja i Florence/ i Nenad); Evelina-Ina (Split, 1908.- ?, muž trgovac Ante Gašpić, + Split, 1990.). Rodoslovlje druge grane Machiedo-vih ostavljeno je za kraj iz razloga, što je najopsežnije, jer temeljeno na sačuvanom i sređenom obiteljskom arhivu (FMH). Rodonačelnik je bio Jerolim / Girolamo / „Momolo“ M. (v. gore):15. III. 1805.- 5. II.

²⁶ FMH, 1. 4. 6. i 1. 4. 11.

²⁷ U doba njene udaje njezin otac, dr. Vincenzo, bio je općinski liječnik u Hvaru (FOH, Anagrafi - v. i dalje).

²⁸ Djeca: Magdalena za Remigija Bučića (v. kasnije), + 1975.; Korina: Jelsa, 1885.-1964.; Danica i Nikola (+ Jelsa,1956.): usp. NL, 5/1881; MF, 11i ; PI, 72/1975, 20-21.

²⁹ Obično zvan Sergio = Serdo, dr. prava, financijski stručnjak, poliglot, prevoditelj (1890.- Split, 1981.; usp. N. Duboković u PI 116/1980, 8-9); supruga: Domina-Darinka Podrug; djeca: Anđelka (Split, 1921/22.), Ivo-Vanja (Split, 1924., podlegao ranama kao partizanski borac, u Jelsi 1943.: Gordana Tudor, *U temelj života životom su stali*, IHRPD, Split, 1986., 73), te kći Miomiris!-Mira (1927.- Split, 2013., udana za Branka Popovića); druga Sergiova supruga Katica Vranjican umrla je u Splitu 1976. (SD, 1. VI. te g., 11).

³⁰ Građevinski inženjer sa vlastitom tvrtkom u Splitu; oženjen Pučiškom Magdalenom - Ninom Radić 1929.; djeca: Ivana (1930.- 2013., suprug Vladimir Herljević), prof. romanistike, radila u SUVAG-u na rehabilitaciji sluha, napisala knjigu: *Dajmo da čuju*; Norka (1933.-), prof. povijesti, napisala, uz ostale radove, i monografije *Životni put Ive Tartaglie te Jadranska straža*; suprug ing. elektronike Stanko Mladinić.

³¹ Ekonomist, od 1940. u Ljubljani, gdje je i umro; djeca: Uroš (1928. - , građevinar; djeca: kći Sandi (1956.-), Boris (1971.-), Lamin (sin; 1974.- , sin Luka, 2009.-); Žanina (1984.-); Iris-„Seka“ (1930.- , etnologinja, muž: Slavko Trgovac); Boris (1931.- , ing. brodogradnje, oženjen Marijom Martinčević, liječnicom iz Rijeke, nastanjen u Frankfurtu, gdje im se 1969. rodio sin Saša / Sascha, diplomirao strojarstvo i *design*, mr. ekonomije, poliglot - usp. *Globus*, Zagreb, 16. I. 2007., 72-75); Nenad-Neno (1938.- , ing. kemije). - Spomenuto rodoslovlje u ing. Ante M.

1874.; od djetinjstva do 1822. učio je privatno kod hvarskoga pučkog učitelja don Ante Ruževića, a 1821.-1828. besplatni je praktikant-pisar hvarske Preture (= Kotarskog poglavarstva); 1834.-1855. g. općinski je tajnik i blagajnik. Poput svog oca, vršio je i druge javne dužnosti, tako općinskog vijećnika, člana i predsjednika Crkvinarstva, prokuratora mjesnih franjevaca; 1861.-1864. g. poslanik je u novoutemeljenom Dalmatinskom saboru u Zadru, te 1861. izaslanik istoga Sabora kod Cara u Beču - zajedno sa sinovcem dr. Iv. Krst. M. ml.; obojica su tada dalmatinski autonomisti, no doskora će prijeći na aneksionističku / narodnjačku / hrvatsku stranu. - Vrijedan je podatak preporučno pismo dr. Jurja Dubokovića (budućega hvarskog biskupa) iz travnja 1837. (kad je Jerolim proveo 6 tjedana u Italiji, radi zdravlja), gdje se ističu zasluge njegovog oca na književnom i znanstvenom polju, te kazuje da su Machiedo-vi „najuglednija obitelj na Hvaru“ (*la piu' raguardevole Famiglia dell' Isola di Lesina!*) - Jerolimov je glavni doprinos bio na kulturnom polju, iako je ondje djelovao kao amater: bavio se arheologijom, i, nadalje, numizmatikom te bio dopisnim članom arheoloških zavoda u Rimu, Parizu i Berlinu, kao i Geološkog zavoda u Beču; njegovu vrijednu arheološko-numizmatičku zbirku, pokazanu i Caru - Kralju Franz-Josefu za njegova pohoda Hvaru svibnja 1875., nasljednici su 1934. g. prodali splitskom Arheološkom muzeju.³² Još ranije, 1931., isti su nasljednici većim dijelom prodali i Jerolimovu bogatu knjižnicu: dijelom dr. Luji Thaller-u (medicinske knjige), Sveučilišnoj knjižnici u Pragu te Sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.³³ Sam Jerolim je malo pisao, a glavno mu je djelo sastavak o povijesti grada i otoka Hvara, izdana o 200. obljetnici dolaska tijela gradskoga suzaštitnika, sv. Prospera mučenika, u Hvar.³⁴ - I on je, poput oca, bio kazališni entuzijast, a u hvarskom je kazalištu glumio često (iako nerado) ženske uloge, jer su muškarci sve do iza njegove smrti, tj. do posljednje četvrtine 19. stoljeća, barem u Hvaru, nerijetko jedini nastupali na pozornici.³⁵ - Kao zaslužnom voditelju hvarske gradske glazbe, mjesni su mu glazbari priredili koncert u franjevačkoj crkvi na prvu godišnjicu smrti.³⁶

Jerolimova je supruga bila Maria Rosa Bottini, Josipova (Zadar, 1813.-Hvar, 1851.), a njihova djeca Marijana, Ivan Krstitelj, Josip i Lauro.

Marijana (1842.- 1919.) se udala 1864. za Luigi-ja/Gigi-ja (poslije: Vjekoslav-Lujo) Bucchich-a/Bučića, javnog bilježnika, hvarskog općinskog tajnika i narodnjačkog načelnika (1838.-1917.), a od njihovo dvanaestero! djece ovdje ističemo samo Remigija Bučića (1874.- Zagreb, 1951.), strukom pravnika, koji se međutim istaknuo kao hvarski zavičajni povjesničar, a glavni mu je izvor bio upravo

³² Luigi Maschek, *Manuale del Regno di Dalmazia* VI.-VII., Zara, 1876., 141; Frane Buškariol, Zbirka Machiedo u Arheološkom muzeju u Splitu, *PPOH* IX, Hvar, 1988., 31-41.

³³ FMH, 1. 4. 30. - Tiskani katalog ove knjižnice (bez oznake mjesta, godine i izdavača, o. 1930., 53 str) sačuvan je u MF, 11 ž, a ima 1287 jedinica (uz bilješke R. Bučića koje su kome bile prodane), ali bez navođenja broja svezaka.

³⁴ Machiedo, *La memoria*. - Djelo je posve skromne znanstvene vrijednosti, osobito s današnjeg motrišta.

³⁵ O ovome treba posebno pisati; usp. FMH, 6.20.

³⁶ FMH, 12. 7.a.

arhiv djeda Jerolima. - Ivan Krst. je umro kao dijete (1844.-1852.). - Josip / Giuseppe, obično zvan Bep/p/o (27. IV. 1847. – 23. VI. 1917.) diplomirao je pravo u Grazu (bez doktorata: *assolto legale*) 1870. , postao 1872. privremenim, a 1874. trajnim hvarskim općinskim tajnikom; te se dužnosti odrekao 1888., zbog sukoba između dotašnjeg načelnika Bučića i novoga, kap. Petra Kasandrića, obojice narodnjaka;³⁷ Josip je, naravno, bio „bučićevac“, jer su, uz ostalo, bili usko tazijski povezani: „Bepo“ je bio oženjen „Gigi“-jevom sinovkom, a ovaj njegovom sestrom. Ponovno postaje općinskim tajnikom 1898. i ostaje to do umirovljenja 1914. g.³⁸ - O njegovoj djelatnosti na dobrobit Hvara malo kasnije, zajedno s bratom Laurom. - Josip se 1874. oženio Katarinom Bučić, kćerju prirodoslovca Grgura („Kate“, 1851.-1928.) te imao šest kćeri.³⁹

Lauro (18. XI. 1851.- 24. VII. 1918.) završava Preparandiju u Arbanasima /Zadar⁴⁰ i postaje učitelj: kratko vrijeme u Pitvama te zatim u rodnom Hvaru. - Taj „skromni“ položaj malo govori, međutim, o velikim naporima koje su on i stariji brat Bepo pridonosili za boljitak zavičaja: u upravi društva „Kursalon“, „Higijeničkog društva“ (zacijelo prve turističke udruge na području današnje Hrvatske), gradskog Uresnog povjerenstva, itd.: ukratko, braća su ... *za skoro po vieka nesebičnošću, koju naša mlada generacija ne poznaje ... sudjelovali u svim mjestnim kulturnim i dobrotvornim institucijama sve do pred samu smrt*. Osim toga, poput oca i djeda, bili su oduševljeni glumci-amateri u hvarskom kazalištu još od dječastva, a gradsku su glazbu često potpomagali i vlastitim sredstvima.⁴¹ Lauro je 1876. bio na čelu inicijative za osnivanje „Hvarskog Radničkog Društva - Societa' Operaia di Lesina“ - valjda prve takovrsne udruge u širem području.⁴²

³⁷ Kasandrić, *Povijesne rasprave*, 105-106; D 63/1893.

³⁸ Spisi u FOH pisani njegovom rukom stoga su bezbrojni, ali sve do oko 1900. g. uglavnom su na - talijanskom, unatoč hrvatskom usmjerenju i Općine i Josipa M. osobno (v. gore). On je teškom mukom naučio hrvatski standardni jezik tek u poznoj dobi; uz ostalo mu je, kao Hvaraninu, posebne poteškoće pravilo razlikovanje glasova: c, č, s, š, z, ž! Na kraju se života potpisuje kao *Josip Machiedo pok. Jerka* i član je osnivač Matice hrvatske. O njemu i njegovima usp. FMH, 1. 4. 11. i 1. 4. 27; D 30/1890, Noterelle di Lesina; KD, 14/1891 (predsjednik “Hvarskog Napredka”); *Smo Dal*, 73/1895 (pravaški kandidat).

³⁹ Ružica /Rosina (čit.: Rozina; 1875.- Split, 1947., muž: Lucijan Gazzari p. Frane, 1870.-1947.?, porezni činovnik, istaknut talijanaš, 6 sinova i 2 kćeri); Klotilda -”Tilde” (1877.-1904., muž kap. Stjepan Novak-“Bonaporte” Vickov, sin i kći umrli kao djeca); Marijana - “Ina” (1880.- Italija?, 1950., muž od 1909. kap. Ante Groscetta / Grošeta, Matin, rođ. u Rusiji /Vittuga?!, 1878., ali po ocu iz dubrovačkog kraja; kći Marija); Filomena / Filka -“Mina” (1883.- Split, 1930., učiteljica u Brusju (Brusje, 1985, 77) te ravnateljica ženske osnovke u Hvaru: ND, 258/1930, 5); Natalija (1887.- Dubrovnik/Gruž, 1947., muž od 1913. Antun Dulčić iz Brusja, sudac); Marija (1897./98.).

⁴⁰ Maturirao je tek u drugom roku, zbog nedovoljnog poznavanja „ilirske“, tj. hrvatske gramatike: FMH, 1. 4. 12., što potvrđuje gore izneseno o kulturno-jezičnim prilikama u tadašnjoj Dalmaciji.

⁴¹ FMH, 1. 4. 11., 6. 18., 6. 20.; NL, 59/ 1882, Imenovanja; *Smo Dal* 70/1903, Naši Dopisi; NL, 20/1908, Domaće vijesti; NL, 39 i 40/1918. - Kao mlad narodnjak , u pozivu na hrv. za proslavu „400.“ godišnjice rođenja hvarskoga pjesnika Hanibala Lučića 1880., Lauro je prigodno kroatizirao svoje ime i prezime u: „Javor Makiedo“! (MF, 152). God. 1894. je u Zagrebu, u cilju prodaje obiteljske zbirke hrvatskoj vladi: NL 73/1894, Domaće vijesti; v. i FOH, Računi 1913, 218 i 301.

⁴² On i supotpisnici Nikola Tocilj, Ivan Karković i Petar Devecchi podastri su pravilnik Društva na

Lauru je od 1876. bila supruga Magdalena - „Mandina“ Novak - „Bonaporte“, Jurjeva, iz poznate hvarske broderske obitelji (1855. - Zadar /Arbanasi, 1920.), a njihova djeca: Jerko, Juraj-Zorko, Ružica i Kreuza. - Počinjemo od kraja: Kreuza (1891.- Trst, 1943.)⁴³ udala se 1919. za imućnog tršćanskog brodovlasnika, Lošinjanina Matija Martinolića (Matteo Martinolich; za fašizma prezime radikalno italizirano u: Martinolli); njihova jedinica, Catterina - „Tina“, poslije udana Croatto, bila je liječnica, s klinikom koju joj je kupio otac. - Ružici (1885.- Dubrovnik, 1927.) muž je postao prvi susjed, Luka Domančić - „Filipin“, Antin, profesor klasičnih jezika (1886.- Dubrovnik, ?), a imali su tri sina. - Juraj-Zorko (1879. – Zagreb, 1963.) postao je inženjer rudarstva u Grazu (onda se pisalo: „Štajerski Gradac“) i radio isprva pri dalmatinskoj vladi, a kasnije privatno; supruga: Graziella Nakic d’ Osljak (Zadar, 1883. - Trst, 1964.), iz obitelji talijanskih osječaja („predikat“ je po obiteljskom posjedu, otočiću Ošljak kod Preka nasuprot Zadru); djeca: Maksim (Zadar, 1907.- Firenca, 1917.) i Sergije te kćeri Tatjana-Tanja (Zadar. 1912.; poslije: Zeraushek) i Isabella- Cinci (čit. Činči, Zadar, 1915.; poslije: Capanna; obje umrle u Italiji, s potomstvom). - Sergije - Sergio (čit. Serdo: Zadar, 1910.- Beograd, 1991.) doktorirao je pravo i istaknuo se kao partizanski borac, kada je brodom „Bakar“ zajedno s ing. Armandom prvi uspostavio veze sa zapadnim saveznicima u Italiji; poslije 2. svj. rata bio je diplomat druge Jugoslavije, i na kraju radio za Ujedinjene narode.⁴⁴ Supruga: Ljubica - „Laca“ Mandić, kći odvjetnika Petra (Mostar, 1923.- Split, 2005.); njihove kćeri, obje rođene u Washingtonu : Olga (1945. - , pravnica, suprug dr. Ercole Bove, sin i četiri kćeri, živi u Rimu) i Vera (1947.- , dipl. filozof., suprug: Petar Janković /Beograd, 1937.- , biokemičar/; par živi u Londonu, gdje su im se rodili sin Ivan /1975.- , bankar/ i kći Marina /1977. - , filmska producentica/). Dug i plodan život Jerka Machieda (24. XI. 1877. - Zagreb, 10. II. 1962.) može se podijeliti u četiri podjednaka razdoblja: najprije naravno „godine učenja“, s osnovkom u Hvaru, gimnazijom u Splitu i medicinskim studijem u Grazu, gdje doktorira 16. III. 1901. (diploma izložena u kući). Slijedi 6 mjeseci vojne službe u Zadru, te isto toliko usavršavanja na klinici u Grazu.

Prva mu je služba bila u Stonu, gdje zamjenjuje općinskog liječnika dr. Antu Ferri-ja (veljača-srpanj 1902.), a zatim postaje općinski liječnik u rodnom Hvaru (kolovoz 1902. - rujan 1909. g.).⁴⁵ Još ranije, 1908., postaje zastupnik u Dalmatinskom

potvrdu Namjesništvu 30. VI. 1876., ali ju je ono uskratilo, jer da je u pitanju svojevrсна štedionica ili društvo za uzajamnu pomoć, što podliježe posebnim propisima, a ne Zakonu o društvima od 15. XI. 1867.: RN, svež. 2487, fasc. III./1-I, 382, br. 8422; *PI* 6/1967, 12. - *D* 97/1892, I nostri carteggi. Noterelle lesignane...

⁴³ Posebno su zanimljiva njena pisma bratu Jerku o teškim prilikama u Hvaru za 1. svj. rata: FMH, 1. 10. 7. 4.

⁴⁴ *Ko je ko u Jugoslaviji*, 1957, 406; usp SD, 1. II. 1958., 1; 1. IX. 1977., 4 i 9. V. 2010., 14. - Prezime fonetizirano u: Makiedo.

⁴⁵ U Hvaru je bio i općinski vijećnik, član Javne Dobrotvornosti, predsjednik “Hrvatske pučke čitaonice” oko 1908. (FMH, 6. 3.), a tada i kasnije u upravi “Higijeničkog Društva”, za koje piše promicajni članak: Der klimatische Luftkurort und Seebad Lesina: ..., *Budapester Illustrierte Blaetter*, 1911/1912.?, 211-213 (preslik u MF, 323). Bio je i član hvarskoga Kotarskoga školskoga vijeća, član Zadruga “Hrvatski Dom” u Zadru, a željan daljega znanja upisuje i pravo u Zagrebu

saboru iz redova Hrvatske stranke, a od 1910. g. i prisjednik Zemaljskog odbora, tj. dopredsjednik dalmatinske pokrajinske vlade.⁴⁶ Nije pri tome zapašao svoj liječnički poziv, jer je redovito - *ex privata diligentia* - radio u zadarskoj bolnici, osim što je bio zdravstveni referent dalmatinske vlade, te nadzornik svih pokrajinskih bolnica.

Izbijanjem prvoga svjetskog rata srpnja 1914. (nakon velikosrpskog atentata u Sarajevu, 28. VI., u kom su bili umoreni austro-ugarski Prijestolonasljednik sa suprugom), nastaje prava kalvarija u životu dr. Jerka: bez dokaza i posve protuzakonito (jer je kao parlamentarac imao imunitet) uhićen je kao „politički sumnjiv“ te utamničen najprije u tvrđavi Mamula na ulazu u Boku, zatim u samici vojnog zatvora u Herceg-Novom, pa u Zadru: ponekad u okovima i u strahu od savezničkog bombardiranja, a pod stalnom prijetnjom smrti strijeljanjem. Tek je energičnim zauzimanjem obitelji predmet s vojnog prešao na građanski sud, koji ga je oslobodio (svjedok optužbe bio je podmićeni policijski doušnik). No ni poslije toga dr. Jerko nije imao slobode, jer je bio faktički konfiniran u vojnim bolnicama, od Beča i Graza i Slovenije pa sve do crnogorske granice, također protuzakonito (jer su svi članovi pokrajinskih vlada bili oslobođeni vojne službe), a pod izlikom da „nema dovoljno liječnika“. - Sam dr. Jerko izjavljuje, kako ima dokaze da je iza svega stajao grof Mario Attems, posljednji austrijski namjesnik u Dalmaciji (1912.-1918.),⁴⁷ tj. njegova mržnja i osetoljubivost (unatoč pobožnu plemićkom predikatu koji je nosio, *vom Heiligen Kreutz!*) prema J. M.-u, koji je, kao saborski zastupnik, njegovo *djelovanje uvijek pobijao*.⁴⁸ Tek slabljenjem Austrije, i sve izglednijim porazom Centralnih sila - na samom početku 1918. g.⁴⁹ - dr. Jerko se vraća u Zadar, na staru dužnost pri Zemaljskom odboru. No, pred njim su stajala možda i teža iskušenja.

1913., ali je zbog doskora nastalih okolnosti sve ostalo na indeksu. God. 1913. sudjeluje u vladinoj antimalarijskoj akciji (Nin), uz ironične komentare političkih protivnika: *D*, 20/1913. La Cronaca. Un grande benefattore. - To nije bila jedina „pažnja“: optužuju ga da odbija liječiti autonomaše: *D*, 66, 69 i 71/1904 /našto je dotičnoga uputio dr. Wagneru u Beč = stručnjaku za umobolne, a ovaj odgovara da je J. M. luđak, kad vješa *troboinize* po Pjaci i oživljuje sušičavu - *tisica* - “Pučku čitaonicu”!/, te da ne liječi epidemiju šarlaha: *D* 89/1905, La salute pubblica a Lesina; nadalje, da *la tribu' dei Macchiedo* terorizira čitav Hvar, a da *dott. Girolamo Macchiedo... un mediconzolo di campagna* monopolizira Općinu i krivotvori izborne popise! - isto, 68/1904.

⁴⁶ *NL* 90/1909: Viesti iz grada i okolice. Tendenciozne glasine. - Zna se da je kao prisjednik pokrajinske vlade učinio mnogo dobra, najprije Hvaru i Hvaranima: tako za gradski vodovod (FMH, 9. 21.), u nastojanju na izgradnji hvarskog lukobrana (*NL*, 99/1910: Naši dopisi. Hvar, 4 prosinca; FMH, 9. 11.); za stipendije kiparu Šimi Dujmoviću (1887.-1968.: *PI* 16/1969, 22; FMH, 6. 25.) i skladatelju Antunu Dobroniću (Jelsa, 1878. - Zagreb, 1955.): FMH, 1. 10. 7. 23. - u kući je izložena fotografija A. D.-a s posvetom dr. Jerku kao “svom dobročinitelju”.

⁴⁷ *NL* 12/1918: Srbi za naše ujedinjenje; *HBL* 1/1983, 262.

⁴⁸ Nije bio jedini: za Carev (“Kraljev”) rodendan 1913. odbili su svi prvaci Hrv. stranke susret s ovim Namjesnikom, zbog ... *teške povrjede občinske autonomije ... te obzirom uobče na politički sistem, koji se u Dalmaciji pod upravom V. P. provadja ...* (*NL* 67/1913: Viesti iz grada i okolice. Zastupnici većine nisu učestvovali sobetu) - ali u svakoj autoritarnoj vlasti najvažnije je kazniti “kolovodu”; usp. i *NL* 45/1913.

⁴⁹ *NL* 5/1918, 19. I.: Viesti iz grada i okolice. Lične viesti; *Hrv. Kruna* 42/1918.

U ponedjeljak, 4. studenoga 1918. talijanska vojska zaposjeda Zadar (kao i Hvar i druge dijelove Dalmacije), temeljem Londonskog ugovora iz 1915. g., kojim su Italiji zapadni Saveznici „velikodušno“ obećali dijelove hrvatske obale, uz uvjet da im se priključi u borbi protiv Njemačke i Austro-Ugarske. Dr. J. M. od samoga početka⁵⁰ sudjeluje u neravnopravnoj borbi protiv iredentista, dokazujući da je većina pučanstva zadarske općine hrvatska; osim „Narodnog Lista“, koji tada uglavnom piše za inozemnu javnost,⁵¹ sudjeluje i u novopokrenutom glasilu „Naš List“, namijenjenom Zadru, u čijem nastajanju kao kuriri (jer je dr. Jerko bio u kućnom pritvoru, čuvan od karabinjera danju i noću!) sudjeluju i njegovi malodobni sinovi, Dušan i Dimitrije (v.). Duskora ga (početkom 1919.) talijanski okupatori, zajedno s drugim rodoljubima, šalju u progonstvo na Sardiniju, potom blizu Ancone, a zatim vraćaju u Zadar pod pritiskom međunarodne javnosti i teške bolesti supruge. Svi su ti silni naponi bili uzaludni, jer 12. XI. 1920. ugovorom u Rapallu („zlosretni Rapallo“, kako ga je uvijek zvao dr. Jerko) Kraljevina SHS (od 1929.: Kraljevina Jugoslavija) prepusti Italiji ne samo Zadar, nego i Istru, Cres, Lošinj, Lastovo i Palagružu, a faktički i Rijeku; poražen svim ovim, a i obiteljskim gubicima (nekako u isto vrijeme umiru mu otac, supruga /v. dalje/ i majka), dr. Jerko napušta zauvijek Zadar, baš na svoj imendan, 30. IX. 1921., i odlazi za Šibenik. Time završava drugo, svakako najburnije, razdoblje njegova života (međutim, za manje od četvrt stoljeća, svi će ovi krajevi biti opet vraćeni Hrvatskoj, doduše uz cijenu krvavog rata, te strašnog razaranja Zadra).

Iako se treće razdoblje Jerkovog života (1921.-1941.) smije nazvati šibenskim, prvih je šest mjeseci (do kraja ožujka 1922.) proveo uglavnom u Grazu, gdje u tamošnjoj bolnici usavršava svoje znanje o plućnim bolestima, a zatim sve do umirovljenja radi u bolnici u Šibeniku (njenu je povijest i objavio)⁵² kao hospitant, privremeni pa trajni ravnatelj te predstojnik internog odjela. - I dalje se bavio politikom, tada kao član Davidovićeve Demokratske stranke (federalističkog usmjerenja); no nakon pokolja nad hrvatskim zastupnicima u beogradskoj Skupštini 1928., te uvođenja kraljevske diktature početkom iduće 1929. g., većina se Hrvata priklanja Hrvatskoj seljačkoj stranci, pa tako i dr. Jerko: 1932. razriješen je službe šibenskog općinskog vijećnika, 1933. član je „Hrvatskog Radiše“, 1934., zbog neke izjave po ubojstvu kralja Aleksandra, pozvan je na Izvanredni sud za zaštitu države u Beogradu!, a 1935., jer je glasovao za HSS, bude po kazni nakratko premješten u - kninsku bolnicu.⁵³ Ne prestaje se zanimati za političke

⁵⁰ NL 52/1918: Okupacija Zadra sa strane Italije. ... Prosvjed vlade dalmatinske proti okupaciji Zadra.

⁵¹ Uredništvo i tiskaru - u lipopolj, do danas sačuvanoj palači „Narodnog Lista“ na zadarskom Trgu tri bunara, nastaloj naporom i umješnošću dugogodišnjeg urednika NL, Starogradanina don Jurja Biankinija - uništila je rulja nahuškana od talijanskog okupatora, 20. VII. 1920., istodobno kad i ostale hrvatske ustanove u Zadru: Krunoslav Penović, Uz 90-obljetnicu „Nar. Lista“, *Zadarska revija* 2/I./1952., 50. - Apsurdno je i žalosno da u istoj zgradi danas djeluje (dobar) restaurant imenom: „Dalmatino“!

⁵² Jerko Machiedo, Pedeset godina šibenske bolnice, *Spomen-knjiga o pedesetogodišnjici Banovinske bolnice u Šibeniku 1883-1933.*, 1933, 1-25.

⁵³ Iz toga radoblja potječe vez sa hrvatskim grbom, mačkom - kao „šifrom“ za vođu HSS Mač(e)ka - koji drži hrvatsku trobojnicu, te natpisima: HRVATSKA HRVATIMA i ŽIVIO DR. V. MAČEKY (!!!) - u obiteljskoj kući.

prilike u Hvaru te, očito povezan s tamošnjom oporbom, obara utocima nepravilne zaključke tadašnjeg režimskoga hvarskog općinskog vijeća.⁵⁴

Odlaskom u mirovinu i preseljenjem u rodni Hvar početkom 1941. g. počinje posljednje, zacijelo najljepše, razdoblje u njegovu životu, u cijelosti posvećeno humanom liječničkom zvanju, jer je to „umirovljenje“ za nj bilo samo formalno. Kapitulacijom fašističke Italije 9. IX. 1943. dr. Jerko ostaje jedini liječnik u Hvaru - a na otoku je još jedino bio dr. Brida u Jelsi, jer su ostali bili mobilizirani - pa posve besplatno liječi sve bolesnike, a posebno ranjene partizane (osobito one iz VIII. korpusa NOVJ) u raznim improviziranim „bolnicama“, od Franjevačkog samostana i školske zgrade do vila u Marojevici. I nakon 1945. g. radi kao jedini liječnik u Hvaru, honoriran od Općine, sve do 30. V. 1952., kad se ovdje otvara Općinska zdravstvena stanica, koja će se njegovim privatnim rendgen-aparatom, tada jedinim, služiti sve do nabave vlastitoga oko 1955. Kao privatni liječnik radio je (u svojoj ordinaciji pod terasom kuće na Rivi) gotovo do smrti, a istodobno i učio: Hvaranima iznenađenim što još proučava medicinsku literaturu („zar je to njemu potrebno!?“) objašnjavao je: „medicina ide naprijed!“ Stari „antiklerikalac“ ostaje praktičan katolik (što prema mišljenju potpisanoga nije uopće oprečno!), a na sprovodu mu pohvalni govor drži pomoćni hvarski biskup.⁵⁵ Govorio je

⁵⁴ Npr. 1927.: FOH, Računi 1925, zapisnik sjednice Opć. vijeća od 23. XI. 1927.; isto je tako onemogućio rasprodaju Križnoga rata 1930ih: MF, 381.

⁵⁵ Na sjednici Dalmatinskog sabora o školskom pitanju, 7. X. 1909. drži J. M. svoj poznati „antiklerikalni“ govor: ... *Ali gospodo, tko bi bio naivan, da pomisli, da će Država pustiti iz svojih ruku tako važan faktor kao što je škola iza kako ju je onako nježnim lancima zagrlila i našla ljude, koji djeluju po njenoj intenciji u toj školi. Ja mislim, da u Austriji za dogleđno vrijeme neće biti to moguće, a naivno bi bilo pomisliti, da će Vlada u opće dopustiti u nas jednu slobodnu narodnu školu, što odiše dahom naroda koji tu školu treba a i podržava. Kad bi to u opće Država dopustila nebi to nikada saveznica Države Crkva dopustila. Pa radi toga, gospodo, mislim, da instituciju, za kojom idu ostali slobodni i civilizovani narodi, tu slobodnu narodnu školu treba da pustimo našim budućim pokoljenjima. Mislim, da mi nećemo ni to doživiti još za dugo, da nam škole budu slobodne i u duhu našega naroda. Mi bi se mogli nazvati sretnim kad bi nam uspjelo pripraviti put ovoj školi budućnosti i to putem i načinom, koji nam jedino stoji na raspoloženje !/ = na raspolaganju/, a to je pokrajinsko naše zakonodavstvo (K. Penović, Dr Jerko Machiedo, Bilten Historijskog arhiva komune hvarske 5-6, Hvar, 1963., 119). - Ovaj odlomak govora (po mišljenju potpisanog pomirljiv i dosta umjeren) izazvao je, međutim, u klerikalnim redovima pravi odium, a primjer je uvodnik splitskoga lista *Dan* br. 45/VII. od 18. XI. 1909.: *Na 7. listopada t. g. govorio je u Dalmatinskom Saboru, prigodom rasprave o škol. proračunu i zastupnik Dr. Jerko Machiedo, a zlo je govorio ... U kratko rečeno, g. Machiedo hotjeo bi školu bez svećenika, bez katekizma, bez vjere, bez morala, bez Boga ... Hotjeo bi, u jednu riječ, u Dalmaciji slobodnu, to jest framasunsku školu ...*, pa ga povezuje s „čovjekom-zvijeri“ Ferrer-om, prethodne godine smaknutim u Španjolskoj!!! Jer kazuje da je u „prvoj mladosti“ poznao Jerkova djeda Jerolima, kog naziva „marljivim domaćim historikom i numizmatikom, a što više vrijedi, dobrim katolikom i dobrim rodoljubom ...“, gotovo je pouzdano da je nepotpisani komentator bio don Luka Pappafava, tada župnik u Supetru, doskora biskup u Šibeniku, a zatim u rodnom Hvaru, gdje je umro 1925. g. (usp. KAH, 15/1913). - Dalmatinsko se učiteljstvo podijelilo u pogledu ovog saborskog interventa - većina za J. M.-a, a klerikalno-pravaška manjina protiv: *Sloboda*, Split, 1910, br. 88, 2; 96, 2; 97, 2; 98, 1-2; 100, 1-2; 110, 2; 111, 3; 115, 2; 120, 2; 126, 2; *NL*, 1910. g., br.: 9, 21, 26, 35, 36, 61, 66, 67, 68, 71, 72, 73, 81; 1911. g., br. 100 i 103. - Najuporniji u povici protiv J. M.-a bio je spomenuti splitski *Dan* 41/1909; 1910. g., br. i str.: 12, 1; 26, 1-2; 30, 7; 34, 5-6; 35, 3; 39, 7; 40, 1; 47, 6/12. IX. na Pjaci u Hvaru Lauro M. udari bičem*

i pisao četiri strana jezika te pokrenuo inicijativu za izdavanje „Hvarskog zbornika“,⁵⁶ ostvarenu tek od 1973. g.

Oženio se 1905. u Grazu, a supruga mu je bila Tereza - „Reza“ Pinkava / Pinkawa (Novočerkassk, Rusija, 6. IX. 1881. - Zadar /Arbanasi, 5. IX. 1919.);⁵⁷ završila je gimnaziju u Tomsku i izvanredno studirala jezike u Grazu. Ova izuzetna žena, koja je tečno govorila i pisala šest jezika i koju je vlastita svekrva (Dalmatinka!) smatrala sveticom, živjela je, po ondašnjem običaju, u sjeni svog muža, ali uz divljenje onih koji su je poznavali.⁵⁸ - Njihova djeca, rođena u Hvaru, bila su Dušan, Dimitrije i Milica.

Dušan (11. VIII. 1906. - Zagreb, 14. IX. 1970.) studirao je medicinu u Grazu i doktorirao u Beču 1930.; specijalizira opću kirurgiju u zagrebačkoj bolnici Milosrdnih sestara, a prije i poslije 2. svj. rata boravio je u inozemstvu na usavršavanju. Radni je vijek proveo u zagrebačkoj Vojnoj bolnici, kao stručnjak za abdominalnu, torakalnu i plućnu kirurgiju, te kao profesor na Vojnoj medicinskoj akademiji, a bio je „čovjek široke opće kulture i naobrazbe, ... blag po naravi i velike dobrote.“⁵⁹ Supruga (od 1936.) Greta Westermayer (Ruma, 1911.- Zagreb, 1977.); njihov sin Neven - „Bucó“ (Zagreb, 19. V. 1940. -) diplomirao je medicinu u Zagrebu 1966., zatim volontirao u KBC Rebrowe te Traumatološkoj bolnici u Zagrebu; od 1970. u Njemačkoj (Krefeld i Moenchengladbach; 1973.-1977. u Sveučilišnoj klinici,

pa šakom kanonika Ivu Bojanića, jer da potaknu članak protiv sina mu Jerka u *Hrv. Kruni*; platio je 300 kruna globe. - Na slučaj aludira i *D* 58/1912: *Il Corriere della Provincia*. Da Lesina. Alla cara sua: protiv dopisnika *NL*-a - terorizira sve koji se ne klanjaju *al suo sacratissimo nome*; nema ciljeva ni načela, pa ne bi čudilo da se sutra grli s popovima, koje je jučer pljuskao!; 1913. g., br. i str.: 15, 2 i 27, 7. Usp. FMH, 5. 30.

⁵⁶ Općenito o dr. J. M.-u: FMH, 1. 4. 14.; Penović, Uz 90-obljetnicu, 50; isti, Dr Jerko Machiedo, 119-122; Hrvoje Morović, Jadransko pitanje u povjerljivim pismima Petra Kasandrića iz Rima godine 1920., *Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor* knj. 38, sv. 3-4. Beograd, 1972., 260-271 (usp. FMH, 1. 10. 7. 13.); FPN, kut. 2, 4; Jedino „priznanje“ koje je J. M. dobio u Hvaru jest sićušna aluminijska pločica od par cm², pod „njegovim“ sjedištem u koru hvarske katedrale (južno krilo, gornji red, najzapadnije), koju je dao postaviti dr. N. Duboković 1980ih, a glasi: *Hic est locus DR. J. MACHIEDO (1877-1962) patr. phar.* dok je Šibenik bio izdašniji, nazvavši po njemu 1990ih ulicu u predjelu Škopinac. - Inače se dr. Jerko i u doba najžešće „kraljevske“ diktature izjašnjavao kao Hrvat i katolik (FHH, 1. 4. 14.), ali je to nacionalno i vjersko osvjedočenje bilo blagog, strossmayerovskog tipa (Strossmayerovo poprse se i danas čuva u kući). - I on su, i njegova obitelj (pa i dobar dio ovoga roda) bili nakon 1945. g. diskretno (jer je samo tako tad bilo moguće), ali čvrsto antikomunistički opredijeljeni.

⁵⁷ Ponegdje joj se kao datum rođenja krivo navodi 4. XI. 1881. - što je zapravo dan krštenja (u Taganrogu). Njezin otac Jan / Johann / „dide Ivo“ (Češka, oko 1850. - Graz, 12. X. 1936.) bio je profesor klasičnih jezika i ruski državni savjetnik; njegov uspjeh u carskoj Rusiji, kao katolika, pomalo začuđuje, i šteta je da se o njemu ne zna više. Njegova supruga (Terezina majka) bila je Ottilie Nader, rodom iz Graza a umrla u dobi od 94 god. u Zagrebu 22. XII. 1948.; portreti njenih roditelja, liječnika dr. Nadera i Therese rođ. Schlosser (1825.- 1907.?), vjenčanih u Wienerneustadt-u?, dobar austrijski rad iz polovice 19. st., čuvaju se u obiteljskoj zbirci. Druga kći Jana i Ottilie, imenom Olga, umrla je kao dijete.

⁵⁸ FMH, 1.4.15.; usp. i smrtopis dr. N. M.(arinkovića) u *NL* 29/1919.

⁵⁹ Usp. smrtopis u: *PPOH* VIII., Hvar 1987, 99-100.

Dr. Jerko Machiedo s dr. Nikom Dubokovićem na terasi obiteljske kuće

Essen, gdje je specijalizirao anesteziologiju; od 1977. do umirovljenja 2005. u Skt. Joseph Krankenhaus - Kopferdrech). Supruga: Margret Dech (Wetzlar, 1946.-), dipl. prevoditeljica za španjolski i engleski; njihova djeca: Martin (Essen, 1977.-, geolog i glaceolog, supruga od 2010. Stine Skoglund iz Norveške) i Ana (Essen, 1982.-, povjesničarka umjetnosti).

Dimitrije- „Mitja“ (16. I. 1908.- Šibenik, 2. IV. 1989.) bio je doktor prava te ugledan odvjetnik u Zagrebu, sudac Višeg privrednog suda, redoviti profesor i dekan Pravnog fakulteta u Splitu do umirovljenja 1974.; supruga:⁶⁰ Enrika Mikulić (Beč, 1914.- Zagreb, 1992.), glazbena pedagoginja, knjižničarka i slikarica; njihov sin Mladen (Zagreb, 9. VI. 1938. -) studirao je i doktorirao u rodnom gradu, gdje je i po umirovljenju ostao profesor talijanske književnosti na Filozofskom fakultetu, a predavao je i na drugim sveučilištima u zemlji i inozemstvu, osobito u Italiji. Ovaj dvojezični esejist, književni kritik i teoretičar, antologičar, memorijalist, pjesnik i prevoditelj dobitnik je dvadesetak stranih i domaćih nagrada te, od 2014. g., član HAZU.⁶¹ Supruga: Višnja Škrtić (Zagreb, 27. III. 1940. – 23. II. 2013.), teatrologinja i prevoditeljica sa francuskog, također nagrađena brojnim priznanjima, tako i francuskom „Legijom časti“.⁶²

⁶⁰ U drugom braku od 1961. bio je oženjen ing. arh. Stankom Krstić (Beograd, 1925. - Hvar, 2013.), koja je radila u konzervatorskoj službi i svoju ostavštinu darovala MHB-u.

⁶¹ Mladen Machiedo, *Pjesme / Poesie*, h, d, p, Zagreb, 2006., 34-35; *SD*, 10. VIII. 2008., 19.

⁶² Višnja Machiedo, *Putovima i prečacima*, MH, Zagreb, 2005., 281-282; *SD*, 31. III. 2010., 30.

Dr. Jerko Machiedo

Milica (21. XII. 1909.- Šibenik, 10. X. 1991.) studirala je jezike u Grazu, diplomirala u Zagrebu i od 1934. predavala na šibenskoj gimnaziji njemački, francuski i ruski; suprug od 1939. tamošnji odvjetnik dr. Filip Smolčić (1907.-1974.).⁶³ Njihov je sin dr. Vinko (Šibenik, 2. IV. 1943.-), liječnik, specijalizirao otorinolaringologiju u Zagrebu i fonijatriju u Padovi, te radio 38 godina u šibenskoj bolnici, do umirovljenja 2006. g. Njegova supruga: Mirna Buško (Zagreb, 1945.-);⁶⁴ njihova djeca, rođena u Šibeniku: Filip (1974.-), odvjetnik, oženjen Katarinom Mrvica, sin Vinko 2009. - , i Katarina (1976.-), predškolska pedagoginja.

Pri kraju nešto o kućama, grbovima i likovnim spomenicima ovoga roda. - O najstarijoj kući u Jelsi, možda rodnoj viteza Obradića, već stoljećima vlasništvu tamošnjih župnih pomoćnika, već je gore bilo pisano. Stojna kuća kraj Sv. Roka u Jelsi, veoma dražesnih ako i skromnih oblika i ukrasa, do danas u vlasnosti baštinika,

⁶³ Ovi su Smolčići starinom iz Muća; Filipov otac dr. Vinko (+ Šibenik, 1941.) bio je također odvjetnik, a kao političar surađivao s dr. Jerkom M.; Vinkov otac Ivan bio je odlikovani predsjednik Prizivnog suda u Zadru, koji je napustio po talijanskoj okupaciji te umro u Zagrebu.

⁶⁴ Njezin otac Vlaho (Ston, 1903.- Šibenik, 1991.) bio je načelnik stonske općine i narodni zastupnik HSS-a, a u NDH djeluje u diplomaciji: Ministarstvo vanjskih poslova, Rim, Sofija; u emigraciji u Argentini izdaje list *Slobodna riječ - Palabra libre*. Vrativši se u domovinu poslije 45 godina (*Tko je tko u NDH*, 1997., 61), umire u strašnoj, iako kratkoj, srpskoj opsadi Šibenika. Nastojanjem spomenute kćeri, ispuni mu se želja da mu kosti napokon otpočinu u rodnom gradu, pod Preradovićevim stihovima.

bila je nagrđena neukusnom betonskom nadogradnjom još prije 2. svj. rata; sagrađena na temelju rimske vile, imala je u dvorištu kameni stol s grbom Obradić: česmom i geslom SEMPER RIGATA CRESCVNT (= ono što se stalno natapa - raste); zbog ugroženosti na izvornom položaju uslijed stalnih nadogradnji, stol je, u suglasju s vlasnicima a nastojanjem konzervatora dr. N. Dubokovića, bio poč. 1971. izmješten u mjesni lapidarij do župne crkve. Kuća je inače služila za odsjedanje hvarskih mletačkih knezova za službenih posjeta Jelsi. - Kula, koju je na svom posjedu u Gromin-dolcu sagrađio oko 1660. g. isti vitez Ivan O. B., dobro je očuvana i danas; naslijeđenu u cijelosti od Laura M., njegovi su je praunuci prodali 2005. g. rođaku Saši. - Obradićev zlatni križ Sv. Marka sada je u Muzeju grada Splita, a njegova sablja (iz groba u jelšanskoj župnoj crkvi) u zbirci Duboković - „Nadalin“.⁶⁵ - Što se tiče Obradićevog portreta u nasljednika dr. Jerka M. u Hvaru, teško je o njemu reći išta pouzdano prije valjane obnove i stručnoga vještva, no, po sadašnjem stanju, prije se čini da je to spomen-portret iz 19., nego izvornik iz 17. st.⁶⁶ - Najstarija kuća M. u samome Hvaru jest ona stečena još od prednika Obradić/Bevilaqua - Cattinelli, a od ranijih vlasnika: Madešković, hvarskih augustinaca, Polovineo, Gajo-Kurkut iz Visa..., u glavnoj ulici Burka(č. zgr. 277/1-3 i 280 - danas tek malim dijelom vl. baštinika); to je sklop od više povezanih i nadograđenih kuća, bez izrazitijih slogovnih obilježja, a ističu se tek konzole ranijeg balkona s jugozapada.⁶⁷ - Katnicu sa dvorištem na današnjoj Rivi (č. zgr. 237) naslijedio je dr. I. K. M. st. po oporuci Justina Bučića iz 1817.,⁶⁸ promijenila je mnogo vlasnika, a danas je tu hvarska pošta. - U drugoj polovici 19. st. stekao je dr. I. K. M. ml. istočnu polovicu „palaceta“ nekoć Dobrosravić-Bonini južno od glavne cisterne na Pjaci (č. zgr. 191), po kojoj je ova grana M. nazvana „s Pjace“. - Krajem 19. st. kupuju Lauro i Mandina M. kuću ex Sibischini, s pripadnom terasom zapadno, na Rivi (č. zgr. 232 i 233/2);⁶⁹ po njoj ovu granu M. nazivaju „s Rive“, a ovdje je, uz često spominjani ahivski fond (FMH),

⁶⁵ Heyer, *Wappenbuch*, 65-66 I tab. 42; Duboković, Srednjovjekovni i noviji spomenici otoka Hvara, *Popis spomenika otoka Hvara*, Publikacija Historijskog arhiva Hvar br. 7, Split, 1958., 79 i 82; isti, Gradnja i povijest crkve-tvrđave u Jelsi, *PPUD* 18, Split, 1970., 123; isti u *PI* 27/1971, 20-21 i 54/1974, 20; FMH, 1. 9. 5.; Dubravka Dujmović, Javna djelatnost knjižnice od osnutka do danas, *100 godina Sveučilišne knjižnice u Splitu*, Split, 2003., 29.

⁶⁶ Macchiedo, *Il cavaliere*, 254 spominje ovaj portret u svom vlasništvu i navodi kao datum smrti naslikanoga 13. XII. 1679. U primjerku oporuke u FMH, 1. 1. 4. nadnevak smrti se ne spominje, dok je to na portretu (o kome v. Marinko Petrić, Prilog proučavanju hvarske slikovne baštine: slike u obiteljskom posjedu, *PPOH* X, Hvar, 1997., 146-147) datum oporuke, 9. XII. 1679. - Prema obiteljskoj predaji, portret je bio teško oštećen kao meta u dječjim igrama te pronađen zabačen na tavanu; za oskudne podatke o obnovi usp. FMH, 6. 24. - Portret je 2012. bio, razumijevanjem obitelji, pohranjen u MHB, koji ga je iduće godine i otkupio.

⁶⁷ Josip. M. je, nakon sukoba sa susjedom Antunovićem, 1914. zagradio zidom sa vratima svoju uličicu sa sjevera ove kuće (projektant Šime Marchi, kamenar Mate Štambuk, zidar Kvirin Cetto, kovač Bulić, drvodjelac A. Bracanović; o ovome i o kući FMH, 1. 9. 1.).

⁶⁸ FMH, 1. 9. 2.

⁶⁹ J. Kovačić, Gradnje i pregradnje kuća u Hvaru od 1813. do 1948. godine, *GPPD* 19, Split, 2003., 182-183 (pogreškom se Mandina rođ. Novak-„Bonaparte“ navodi kao Laurova majka, umjesto kao žena).

još i vrijedna zbirka umjetnina.⁷⁰ - Grb M., od agregacije 1798., a možda i od ranije: ruka sa *sinistre* strane, u crvenu rukavu, drži ružu iznad tri zelena brijega.⁷¹

Potpisanom je, na koncu ovoga rada - sa svim njegovim manjkavostima, koji neizbježno prate sve ljudske napore (mnogi su podaci ostali nedostupni, a poneki i - uskraćeni) - ugodna dužnost zahvaliti svima koji su mi pomogli, usmenim ili pismenim putem; u prvome redu suvlasnicima FMH: prof. dr. Mladenu Machiedu, dr. med. Nevenu Machiedu, dr. med. Vinku Smolčiću, a nadalje gđi Mirni Smolčić; pok. mr. Jurju Machiedu, prof. Norki Machiedo - Mladinić, prof. Veri Janković, prof. Dunji Krapac, ing. Anti Machiedu p. Frane; gosp. Brunu Kuzmaniću za podatke iz splitskih matica; župnicima u Hvaru i Jelsi (don Milom Plenkoviću i preč. Stanku Jerčiću) za uvid u matice i anagrafe. Pomoć matičarke u Hvaru, gđe Luči Nižetić, bila je nenadoknadiva.

⁷⁰ Petrić, Prilog proučavanju, *passim*. - U posjedu jelšanske grane M. bio je parni portret (sada vl. jednog od rođaka u Zagrebu), za koji M. Machiedo, Izlet u Jelsu ili priča o dva lica, *PI* 162/1994., 108-114, pretpostavlja da su tu prikazani I. K. M. st. i supruga mu Marijana rod. Almerigotti; međutim, valja opaziti da je ovaj dvojni, i očito istovremeni, portret pripada slogu *Biedermeier* negdje iz polovice 19. st., pa se ne može povezivati sa spomenutim, mnogo starijim parom; što je važnije, muškarac na tom dvojnem portretu očito je još dječak, pa otpada obiteljska predaja da je u pitanju "bračni par". Najvjerojatnije su u pitanju spomenuta Corinna Bianchetti, prikazana kao djevojka od 20ak godina, koju prije od udaje za Ivana Luku M. (v. gore) te njezin 5 godina mlađi brat Gualtiero, rođen, kao i ona, u Montagnani kraj Padove 1840. (FOH, Anagrafi). Šteta je za ove kvalitetne portrete, nastale (sudeći po dobi prikazanih, ako je identifikacija točna) oko 1855. g., da su za hvarsku baštinu izgubljeni (49 za 39 cm, tempera na papiru; na fotografijama i podacima hvala prof. dr. M. Machiedu). - U ovom istom radu M. Machieda na str. 111 spominje se i veza s uglednim mletačkim patricijskim rodnom Cornaro / Corner / Correr, preko Marijane Almerigotti-M. Valja istaknuti da su Machiedovi bili dodatno povezani s istim rodnom svojim višekratnim bračnim vezama s rodnom Bučić (usp. gore izneseno rodoslovlje), a ovi su preko svojih predaka (idući unatrag): Jakša i Corner, bili povezani s križarskim velmožama Lusignan, koji su tvrdili da su - ni manje, ni više - rodbinski povezani s Marijom, majkom Isusovom. Tako je nastala legenda o "Gospinom potomstvu" na Hvaru, koja je naravno izazivala podsmijeh: N. Duboković Nadalini, *Odabrani radovi*, Split, 2001., 123; isti u *PI* 39/1972, 18.

⁷¹ Heyer, *Wappenbuch*, 56 i tab. 37 (i ovdje dubleta: Macchiedo-Machiedo!); u FMH, 1. 4. 1. čuva se crtež istoga grba, od ruke I. K. M. st. (koji pokazuje njegov smisao za likovnost), ali ruka se pruža s *dextre* strane. Machiedovi na Krfu, s kojima se dopisivao I. K. M. ml., imali su sličan grb: N. Duboković u *PI* 103/1978, 15.

Izvori i literatura:

Neobjavljeni izvori:

FIK = Fond Ivana Kasandrića, DAZd

FMH = obiteljski arhivski fond nasljednika dr. Jerka Machieda u Hvaru

FOH = Fond općine Hvar, MHB

FPN = Fond Petra Novaka, MHB

KAH = Kaptolski arhiv Hvar

MF = Mali fondovi, MHB

RN = Registratura Namjesništva, DAZd

ŽAH = Župni arhiv u Hvaru

Objavljeni izvori:

D = „Il Dalmata“, Zara

KD = „Katolička Dalmacija“, Zadar

ND = „Novo Doba“, Split

NL = „Narodni List“, Zadar

PI = „Periodični izvještaj Centra za zaštitu kulturne baštine“, Hvar

SD = „Slobodna Dalmacija“, Split

Smo Dal = „Smotra Dalmatinska – La Rassegna Dalmata“, Zadar / Zara

Literatura:

BEZIĆ-BOŽANIĆ, Nevenka, *Stanovništvo Jelse*, Jelsa, 1982.

Brusje - povijesni prilog, Brusje, 1985.

BUŠKARIOL, Frane, Zbirka Machiedo u Arheološkom muzeju u Splitu, *Prilozi povijesti otoka Hvara IX*, Hvar, 1988.

CETNAROWITZ, Antoni, *Narodni preporod u Dalmaciji*, Zagreb, 2006.

DUBOKOVIĆ, Niko, Jedan jelšansko-dubrovački brod u XVII vijeku, *Pomorstvo 12*, Split, 1950.

DUBOKOVIĆ, Niko, Machiedo, Ivan Krstitelj, *Pomorska enciklopedija svez. 5*, Zagreb, MCMLVIII.

DUBOKOVIĆ NADALINI, Niko, Srednjovjekovni i noviji spomenici otoka Hvara, *Popis spomenika otoka Hvara*, Publikacija Historijskog arhiva Hvar br. 7, Split, 1958.

DUBOKOVIĆ, Niko, Gradnja i povijest crkve-tvrđave u Jelsi, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 18*, Split, 1970.

DUBOKOVIĆ NADALINI, Niko, *Odabrani radovi*, Split, 2001.

DUJMOVIĆ, Dubravka, Javna djelatnost knjižnice od osnutka do danas, *100 godina Sveučilišne knjižnice u Splitu*, Split, 2003.

FISKOVIĆ, Cvito, *Hvarska katedrala*, Split, 1976.

HEYER von Rosenfeld, Friedrich, *Wappenbuch des Koenigreichs Dalmatien*, Nuernberg, 1873.

- KASANDRIĆ, Ivo, *Povijesne rasprave*, Hvar, 1991.
Ko je ko u Jugoslaviji, Beograd, 1957.
- KOVAČIĆ, Joško, *Iz hvarske kulturne baštine*, Hvar, 1987 (ciklostilom).
- KOVAČIĆ, Joško, Nekoliko podataka o starogradskim spomenicima, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 34, Split, 1994.
- KOVAČIĆ, Joško, Župa Brusje na Hvaru, *Služba Božja* 2/XXXV, Makarska, 1995.
- KOVAČIĆ, Joško, Hvarska obitelj Bučić i njezin arhiv, *Građa i prilozi za povijest Dalmacije* 12 /*Božić - Bužančić zbornik*, Split, 1996.
- KOVAČIĆ, Joško, Gradnje i pregradnje kuća u Hvaru od 1813. do 1948. godine, *Građa i prilozi za povijest Dalmacije* 19, Split, 2003.
- MACHIEDO, Giambattista / Giovanni Battista, Pharia, Citta' Lesina, e non Cittavecchia, *La Dalmazia*, Zara, II./1846.
- MACHIEDO, Cav. Dr. Giambattista, *La Battaglia di Lissa del 20 luglio 1866.*, Zara, 1877.
- MACCHIEDO //, Girolamo, Il cavaliere Giovanni Obradich Bevilacqua, *La Voce Dalmatica*, Zara, 31/I./1860.
- MACHIEDO, Girolamo, *La memoria di san Prospero m. ...*, Spalato, 1872.
- MACHIEDO, Jerko, Pedeset godina šibenske bolnice, *Spomen-knjiga o pedesetgodišnjici Banovinske bolnice u Šibeniku 1883-1933*.
- MACHIEDO, Mladen, Izlet u Jelsu ili priča o dva lica, *PI* 162/1994.
- MACHIEDO, Mladen, *Pjesme / Poesie*, h, d, p, Zagreb, 2006.
- MACHIEDO, Višnja, *Putovima i prečacima*, MH, Zagreb, 2005.
- MASCHEK, Luigi, *Manuale del Regno di Dalmazia* VI.-VII., Zara, 1876.
- MOROVIĆ, Hrvoje, Jadransko pitanje u povjerljivim pismima Petra Kasandrića iz Rima godine 1920., *Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor* knj. 38, sv. 3-4. Beograd, 1972.
- NOVAK, Grga, Dokumenti za povijest ribarstva na istočnoj obali Jadranskog mora. Svez. I. Otoci Hvar i Vis, *Građa za gospodarsku povijest Hrvatske* knj. 4. JAZU - Zagreb, 1952.
- NOVAK, Grga, *Povijest Splita*, Split 1978.
- PENOVIĆ, Krunoslav, Uz 90-obljetnicu „Nar. Lista“, *Zadarska revija* 2/I./1952.
- PENOVIĆ, Kruno, Dr Jerko Machiedo, *Bilten Historijskog arhiva komune hvarske* 5-6, Hvar, 1963.
- PETRIĆ, Marinko, Prilog proučavanju hvarske slikovne baštine: slike u obiteljskom posjedu. *Prilozi povijesti otoka Hvara* X. Hvar, 1997.
Tko je tko u NDH, Minerva, Zagreb, 1997.
- TUDOR, Gordana, *U temelj života životom su stali*, IHRPD, Split, 1986.

Ostale kratice:

- DAZd = Državni arhiv u Zadru
GPPD = Građa i prilozi za povijest Dalmacije
HBL = Hrvatski biografski leksikon, Zagreb
MHB = Muzej hvarske baštine u Hvaru
PPOH = Prilozi povijesti otoka Hvara
PPUD = Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji

THE MACHIEDO FAMILY FROM THE ISLAND OF HVAR

Summary

This paper treats the genealogy of the Machiedo family, one of the most distinguished on the island of Hvar in the 19th and the first half of the 20th century, based mostly on unpublished, archival sources, as well as those published in the old Dalmatian newspapers.

The Machiedos evidently originated from the Greek island of Corfu, but when the first of them, the Venetian chancellor Antonio, married in Hvar in 1764, his bride was an heiress from a much older family of the island, Obradić-Vodopija /Bevilaqua, whose most outstanding member was Ivan (1619-1679?) from Jelsa, one of the chief organizers of the defence of Venetian Dalmatia during the Candian war (1645-1669) and the one who saved the city of Split from Turkish occupation in 1657; for all of his achievements he was awarded the highest Venetian military award, the title of Cavalier of St Mark's.

Antonio's son Giambattista /Tita / Ivan Krst. Sr (1775-1851) took a doctor's degree in law at Padua before he was nineteen and became a successful and rich lawyer, but above all a man of letters and founder of the Theatrical Society in Hvar. His three sons were the forefathers of all the Machiedos from this island. Many of their descendants were outstanding members of the intelligentsia: lawyers, engineers, schoolteachers, poets, physicians, university professors etc., and, last but not least, politicians: a special emphasis is laid on the decisive role of the family in the Croatian National Revival in Hvar and Dalmatia from the 1860s to 1914; the leading figures were Dr. Ivan Krst. M. Jr (1825-1905) and his son Jule (1864-1926), both of them mayors of Hvar. Jerolim (1805-1874) left a mark as a local historian and owned an important numismatic and archaeological collection; his sons Josip (1847-1917) and Lauro (1851-1918) spared no effort to promote their native town as a spa, as leaders of the "Health Society", probably the oldest tourist organization (founded in 1868) in modern Croatia. Lauro's son Dr. Jerko (1877-1962) was a member of the Croatian Party and the Dalmatian parliament, and vice-premier of the provincial government; critical of Austrian rule, he suffered imprisonment and, during the Italian occupation, exile. Above all, as a doctor he left a lasting imprint for his humanity - and it is to him, on the 50th anniversary of his death, that this paper is dedicated.